

Langues vivantes BRETON

Communication langagière Repères de progressivité linguistique

BRETON - Niveau A2-B1

Ces tableaux reprennent ceux figurant dans les programmes, complétés d'une colonne contenant les formulations spécifiques à chaque langue. Des redites sont inévitables : il est en effet quelque peu artificiel de compartimenter la langue en expression d'un côté, compréhension de l'autre. Pour autant, les tableaux par activité langagière ont été retenus par souci de commodité et de lisibilité. Ils pourront utilement être consultés lorsque des situations langagières justifieront le contact avec l'écrit. Ils pourront également être utilisés comme outil de liaison inter cycles. Les éléments figurant après les puces mentionnent, si nécessaire, ce qui relève des connaissances (grammaticales, lexicales, phonologiques) associées aux compétences listées.

Les déclinaisons linguistiques et culturelles A2-B1 reprennent les éléments du niveau A1-A2, complétés du niveau B1 sur fond jaune pour le cycle 3 parcours bilingue.

Écouter et comprendre

| ATTENDUS DE FIN DE CYCLE | | |
|---|--|--|
| Niveau A1 (niveau introductif ou de découverte) : L'élève est capable de comprendre des mots familiers et des expressions très courantes sur lui-même, sa famille et son environnement immédiat (notamment scolaire). | | |
| Niveau A2 (niveau intermédiaire) : L'élève est capable de comprendre une intervention brève si elle est claire et simple. | | |
| Niveau B1 (niveau d'utilisateur indépendant : niveau seuil) : L'élève peut comprendre une information factuelle sur des sujets simples en distinguant l'idée générale et les points de détail, à condition que l'articulation soit claire et l'accent courant. | | |
| Connaissances et compétences associées | Approches culturelles, exemples de situations et d'activités | Formulations |
| Comprendre l'ensemble des consignes utilisées en classe. Grammaire • Identifier l'impératif (affirmatif et négatif) • Identifier les déterminants | <i>Vie de la classe</i> Buhez ar c'hlas | Deomp da c'hoari ! D'al labour ! Selaou(it) ! Prest oc'h da c'hoari / labourat / selaou ? Diskouez(it) din ar gartenn / ar skeudenn vat. Chuchumuchu ! Chom(it) sioul, mar plij ! Komz(it) izeloc'h, mar plij ! Serr(it) / Digor(it) an nor vras / dor ar c'hlas ! Kit daou-ha-daou ! / div-ha-div ! Hastit buan, kit d'ho plas, ha chomit azezet ! |

| | | |
|---|--|--|
| <p>dont des possessifs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifier les déterminants numéraux au masculin et au féminin (div, teir, peder...) • Identifier les adverbes de lieu (amañ, aze, ahont...) • Identifier le génitif / complément du nom (chupenn Liza, dor ar c'hlas...) <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Repérage du schéma intonatif et de l'accentuation des mots | | <p>Deuit 'ta ! Deus amañ / Kae aze / ahont ! Savit ho piz ma fell deoc'h komz ! / Sav da viz ma fell dit komz !</p> <p>Deus ouzh an daolenn vras evit difaziañ. Enaou ar gouloù en ur vont tre. Lazh ar gouloù a-raok mont kuit !</p> <p>Lavarit war ma lerc'h asambles. Lavar en-dro da-unan !</p> <p>Sav da zorn a-raok komz !</p> <p>Lak da gasketenn / da chupenn a-istribilh ouzh ar c'hrog-dilhad en trepas.</p> <p>Kouezhet eo chupenn Liza, lak anezhi a-istribilh, mar plij.</p> <p>Taol da chewing-gum er boubellenn en ur vont tre, mar plij.</p> <p>Piv n'eo ket deuet d'ar skol hiziv beure / er mintin-mañ ? Piv a ya d'ar c'hantin hiziv ? Piv a chomo d'an diwallerezh en abardaez ?</p> <p>Petra ho poa graet dec'h ?</p> <p>Peseurt deiz a oa dec'h ? Peseurt deiz a vo warc'hoazh ?</p> <p>A-benn div vunutenn e vo deuet an eur evit an ehan / an troc'h.</p> |
| | <p><i>Activités</i> Oberiantizoù</p> | <p>Len da-unan. Lennit daou-ha-daou.</p> <p>Lenomp asambles. Lavar(it), adlavar(it)...</p> <p>Dalc'h(it) soñj !</p> <p>Pleg(it), liv(it) peg(it) tres(it)... !</p> <p>Ret eo plegañ / livañ / pegañ / tresañ / ...</p> <p>Arabat pegañ ! Na begit ket c'hoazh !...</p> <p>Tres ul linenn gant da reolenn.</p> <p>Skrivit / Kopiit an deiziad war ho kaier.</p> <p>Arabat disoñjal skrivañ hoc'h anv war ar follenn.</p> <p>Dek munutenn a chom evit echuiñ ar boelladenn, goulennoù zo c'hoazh ? Echu eo an amzer.</p> <p>Reizhit / Difaziit ar boelladenn hoc'h-unan.</p> <p>Ar boelladenn / fichenn-mañ zo aes / diaes.</p> <p>Goulennit sikour diganin m'ho peus ezhomm.</p> <p>C'hoant ho peus da selaou adarre ?</p> <p>Echu eo / N'eo ket echu ho labour ganeoc'h ?</p> <p>Diskouez din ar pezh az peus graet.</p> <p>A-du emaoe'h gantañ / ganti ? Mat eo deoc'h ?</p> <p>Kelc'hiit, barrennit ar gerioù, ar frazennoù...</p> <p>Islinennit ar verboù displeget.</p> <p>Klaskit notenniñ ar pep pouezusañ en ur selaou.</p> <p>Grit an enklask enlinenn. Lavarit din ar pezh ho peus kavet.</p> |
| | <p><i>Matériel</i> Dafar</p> | <p>Ro(it) ar stilo glas din / ar c'hreion koad / ar re sizailhoù / ar peg / an drousenn...</p> <p>Setu un daolenn. Setu ul levr. Setu ur reolenn.</p> <p>Ma / da / e / he / reolenn eo. Setu o</p> |

| | | |
|--|---|---|
| | | <p>reolennoù. Ro da gaiet ruz din. Ro da levrig kentelioù matematik din.</p> <p>Kemerit pep a gelc'hier, reolenn, skouer, levr matematik, kreion ruz... a-raok kregiñ gant ar boelladenn.</p> <p>Livit ar stummoù gant ar c'hreionoù feltr / koad.</p> <p>Diverkit al linennoù tort gant ar c'homenn. Tennit ar sklentenn diouzh ar c'hombod ha kemerit an tamm kleiz.</p> <p>Gallout a rit implijout ar geriadur ma fell deoc'h.</p> <p>Lak an urzhiataer / ar skramm war elum ha digor «Korn ar vugale» evit pleustriñ gant c'hoari an horolaj.</p> <p>Lak an titloù e lizherennoù druz hag an istitloù e lizherennoù stouet. Soñj lakaat ar voullerez war enaou a-raok klask moullañ.</p> |
| <p>Suivre les instructions données.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identification de l'impératif, de l'indicatif présent, futur, passé • Reconnaissance des verbes d'action • Identification d'adverbes dont des adverbes de position • Identification de prépositions (dont des formes conjuguées): eus, dirak, da, dit, deoc'h, evit, gant, ganin,... • Le déterminant possessif : ma da e he hon ho o • Le génitif (Ti Ewen eo.) <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le son [χ] et les phonèmes nasalisés • Sons longs / sons courts | <p><i>Jeux de société</i> C'hoarioù kevredigezh</p> <p><i>Plan</i> Plan / tres, kartenn</p> | <p>C'hoariomp kartoù c'hoazh ! Fellout a ra dit / deoc'h c'hoari kartoù / damez / echedoù ganin ? Taol(it) an diñs ! Gallout a rez / rit teurel an diñs ? Tremen da dro ! Tremenit ho tro ! Ret eo dit tremen da dro ! Ret eo deoc'h tremen ho tro ! Ma zro / da dro / e dro / he zro / hon tro / ho tro / o zro eo. Tro(it) ar gartenn ! Ret eo dit / deoc'h treiñ ar gartenn ! Lak(it) ur jedouer. Ret eo dit / deoc'h fiñval da bezh / ho pezh / da jedouer / ho jedouer. Kas(it) daou war-raok / tri war-gil / a-gleiz / a-zehoù ! Ret eo dit fiñval da bezh / jedouer pevar c'hombod / pemp kombod war-raok / war-gil / a-gleiz / a-zehoù ! Ret eo bezañ an hini kentañ o tizhout ar pal evit gounit. Mont a raio ar maout gant ar c'hoarier ne vo kartenn ebet ken gantañ e dibenn ar c'hoari. An hini a vo gant ar muiañ a boentoù a c'hounezo.</p> <p>Loc'h(it) eus an ti-post. Kae / Kit war-raok a-hed straed Jean Jaurès. Da c'houde e rankez / rankit treiñ a-gleiz ha tremen dirak ar skol. Erfin, tro(it) a-zehoù a-hed ar stal vras. Ti Aela / Ewen zo en niverenn pevarzek. Liv(it) he zi / e di. Klaskit war ar plan / an tres peseurt hent kemer evit mont eus ar skol betek an ti-kêr. Peseurt hent eo an hini berrañ war droad ? Ha gant ar c'harr-boutin ?</p> |

| | | |
|--|---|--|
| | <p>Villes Kêrioù</p> | <p>Deomp d'ar c'harr-boutin bremañ, evit ober tro Roazhon ! Selaou(it) ha lak(it) ur groaz war an ti mat / a zere: Da gentañ, e welez / welit an ti-kêr hag an opera. Tost oute e c'hellez / c'hellit lec'hiañ Breujoù Breizh, betek liorzhañ an Thabor... Ret eo treuziñ ar Stêr Wilen evit tizhout ar Maezioù frank gant al levraoueg, Egorenna ar skiantoù ha Mirdi Breizh... An ti-gar... Deomp dezhi met diwallomp rak ar gweturioù: sellit mat a-gleiz hag a-zehoù a-raok treuziñ ar straedoù. Na zisoñjit ket poltreidiñ ar savadurioù pouezusañ en ur dremen evit implijout ar fotoioù er c'hlas da c'houde. Met n'ho po ket droed da boltreidiñ e-barzh ar mirdi. Un ehan vo graet er park da greistez hanter evit debriñ merenn. Laoskit ho piknik er c'harr-boutin da c'hortoz.</p> |
| <p>Comprendre des mots familiers et des expressions courantes.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distinction 1re personne du singulier et 3e personne du singulier au présent • Distinction de la marque des personnes dans le verbe conjugué • Identification de la forme du verbe être pour situer : emañ • Identification de la forme négative : ne...ket, ne...nemet • Identification de la capacité (gallout) • Reconnaissance de déterminants dont les possessifs, de conjonctions (met, ha...), de prépositions y compris dans leurs formes conjuguées • Reconnaissance de pronoms démonstratifs (hemañ, hennezh, homañ, honnezh) • Des indéterminables (kalz, muioc'h...) • Différentes formes du présent : le présent de situation, d'habitude et la forme progressive • Place du verbe conjugué | <p><i>Vie de classe : encouragements, félicitations, réprimande</i> Buhez ar c'hlas: kalonekaat, ober gourc'hemennoù, gourdrouz</p> <p><i>Repères géographiques : Grandes villes</i> Merkoù douaroniel: kêrioù bras</p> <p><i>Personne et vie quotidienne ; modes de vie, famille, loisirs, activités, ...</i> Tud ha buhez pemdez; doareoù da vevañ, familh, dudi,</p> | <p>Mat eo ! Deuet eo mat ! Ober a rez / rit mat ! Gourc'hemennoù ! Deuet eo brav ganit / ganeoc'h ! Kendalc'h(it) ! Klask(it) ober adarre ! Gra un taol-esae. Kalz a drouz zo ! Paouez(it) 'ta ! Paouez(it) da flapiñ mar plij ! Gwelloc'h eo. A-du emañ ganit. Ar wirionez a zo ganit. Penaos out bet gouest d'ober gwelloc'h ? Displeg d'ar re all mar plij.</p> <p>Eus Brest on / eo. E bro Leon e Breizh emañ. Ar mor n'emañ ket pell pell diouzh ma zi / e di / he zi. Bevañ a ran / ra e kêr, tost d'an ti-gar ha d'ar porzh gant ma zud / e dud / he zud. Ma mamm / e vamm / he mamm a gomz brezhoneg er gêr. Ma zad / e dad / he zad a gompren brezhoneg, met ne gomz nemet galleg. Ur breur / c'hoar am eus / en deus / he deus. Seizh vloaz eo. Plijout a ra kalz dezhañ / dezhi c'hoari bolotenn ha lenn. Ur breur / c'hoar henañ am eus. Pevarzek bloaz eo ha mont a ra d'ar skolaj. E / he dudi karetañ a zo redek. An daou / div a blij dezhe bageal. Brest zo ur gêr vras e Penn-ar-Bed gant ur porzh kenwerzh hag ur porzh brezel. Lec'hiet eo e Gwalarn Breizh. Norzh, Gwalarn, Kornôg, Mervent, Su, Gevred, Reter, Biz</p> <p>- Demat ! Liza on. Debriñ a ran bara amann hag evañ a ran laezh chokolad d'ar beure / da vintin. - Mont a ra ! Yann on, eus Boulvriag. Kavout a ran gwelloc'h ur banne chug avaloù. Gwastilli gant kaotigell a gavan gwelloc'h. - Annaig hag Erik omp, eus bro Dreger omp.</p> |

| | | |
|---|--|--|
| <p>dans la phrase</p> <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identification de l'intonation (joie, colère...) • Réduction vocalique avec des formes orales contractées | <p>oberiantizoù,...</p> | <p>Debriñ a reomp bara mel gant ur banne laezh ha frouezh d'ar beure, en dibenn-sizhun.</p> <p>Sell(it) ! Me an hini eo war ar video. O vageal emañ. Ha bremañ e c'hellez / c'hellit gwelet ma daou vreur hemañ. O vageal emaint ivez. Bageal a reont mat-tre. Ha setu Tudi bremañ ! Ober a ra plankenn-dre-lien.</p> <p>Setu Mamm Youenn. Mamm Youenn eo homañ.</p> <p>Hennezh eo tad-kozh Tangi ! Honnezh eo merc'h Soazig !</p> <p>Amañ emañ ma mamm, ma zad.</p> <p>Breudeur ha c'hoarezed az peus ? Pet breur az peus ?</p> <p>Ne'm eus breur ebet ! Me zo ma-unan !</p> <p>Div c'hoar az peus ?</p> <p>Da dud zo dispartiet ha te zo o chom gant da vamm / da dad.</p> <p>Brasoc'h eo ma breur evidon / egedon ha koulskoude on koshoc'h evitañ / egetañ.</p> <p>Me eo an hini yaouankañ.</p> <p>Petra eo micher da dad / da vamm ?</p> <p>Mañsoner / skolaer / gwerzher / sekretour... eo ma zad ha ma mamm zo pomperez / magerez / dentourez / bleinerez...</p> <p>Pelec'h e oa bet ganet, pelec'h e oa o chom, pegoulz e oa marvet... ?</p> <p>Loened az peus ? Ya, ur c'hi / ur c'hazh... am eus. Pe anv en deus ? Petra eo e anv ?</p> <p>Penaos eo da di ? Ul liorz / ur jardin zo ? Bras / bihan, sklaer / teñval eo da gambr ? Skritelloù zo ouzh ar voger ? C'hoarioù az peus ?</p> <p>Ar sal-dour, ar gegin, an trepas, ar saloñs...</p> |
| <p>Suivre le fil d'une histoire simple (conte, légende...).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se repérer dans les blocs lexicalisés • Repérer de petits mots outils (prépositions, particules adverbiales ...) | <p><i>Description physique, les vêtements</i></p> <p>Deskrivañ an den, an dilhad</p> | <p>Divin divin din-me: piv eo ?</p> <p>Blev du ha berr en deus. Mourroù en deus ivez. Un tok zo gantañ, met n'eus ket lunedoù war e fri. Dilhad du zo gantañ. Bale a ra gant ur penn-bazh. Farsus-tre eo ha trist a-wechoù. Charlie Chaplin an hini eo !</p> <p>Hemañ zo ur c'hrennard a vev e Bro-Saoz met ne heul ket kentelioù boutin rak Kerambreoù eo e skolaj. Ur gleizenn zo war e dal abaoe e vugaleaj. Piv eo ?</p> <p>- «Da vintin pa savan» (<i>Enora</i>)</p> <p>- «An amzer ha me» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !)</p> <p>- «Biskoazh kemend all» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !)</p> <p>- «Gevier tout» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !)</p> <p>- «Al lapin laer» (<i>Enora</i>)</p> <p>- «Peskid arc'hant» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !)</p> <p>- «Ar wezenn» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !)</p> <p>- «Toutouj» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !)</p> |

| | | |
|--|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Le diminutif en -ig • Identification de l'imparfait (verbe être ...) et du passé simple des verbes de la narration <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le rythme de la phrase • Identification des morphèmes du pluriel des noms et des marques de la personne dans les verbes conjugués | | <ul style="list-style-type: none"> - «Jibedi, jibeda» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Merc'hedigoù» (Paotredigoù / Loenedigoù deuit da zañsal) (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «An tad Nedeleg» (Enora) - «Nedeleg laouen» (Enora) - «Ar bloavezh mat» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «A-benn dilun, me yel' d'ar foar» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Ar voualc'h» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Pach-pi» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Roulomp atav» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Koukoug ha turzhunell» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Yannig an difouper neizhioù» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Ma jardin» (Levr-CD, TES) ... - «Ar razh-koad» (Diskanoù) - «A pa sav an avel» (Diskanoù) - «Ar c'hazhig bihan rouz» (Diskanoù) - «Son ar gevier» (Diskanoù) - «Me zo ganet e-kreiz ar mor», Yann-Ber Kalloc'h (Diskanoù) - «Tri martolod» (Diskanoù) - «Liberta» ... |
| | <p><i>Héros de contes et légendes ; plusieurs versions d'un conte</i></p> <p>Harozed kontadennoù ha mojennoù, stummoù disheñvel diouzh ur gontadenn</p> | <p>«Ur wech e oa, ur wech ne oa ket, mes ur wech e oa bepred...»</p> <p>«Ar yar vihan ruz»</p> <p>«Ur wech e oa pevar mignon en ur menaj: ur porc'hell, ur c'hanig, ur c'hazh hag ur yar vihan ruz. Tri foñsin bihan he doa ar yar vihan ruz...»</p> <p>«Tri femoc'h bihan»</p> <p>«Ur wezh e oa tri femoc'h bihan. Hir e kavent o amzer er vereuri. C'hoant o doa da gaout o zi dezho o-unan...»</p> <p>« Ar c'havr hag he mennoù-gavr»</p> <p>«Ur wezh e oa ur c'havr wenn hag he zri menn-gavr. Gwenn penn-da-benn e oant ivez. En un ti bihan e oant o chom...»</p> <p>«An daou dort»</p> <p>«Ur wech e oa daou dort, Nonnig ha Gabig, hag [a oa] mignoned o-daou. Kemenerien e oant o-daou, ha bemdez ez aent da labourat d'an tiegezhioù war ar maez, pep hini en e du...»</p> <p>«An tri arzh»</p> <p>«Ur wezh e oa ur verc'hig o veviñ gant he zad hag he mamm en un ti bihan tost doc'h ur c'hoad bras. Dre ma oa he blev melen rodellet hañval doc'h an aour e oa bet anvet Rodellig Aour...»</p> <p>«Kabellig ruz»</p> <p>«Gwechall gozh e oa ur plac'hig vihan, koantañ hini er bed. Sot e oa he mamm ganti hag he mamm-gozh sotoc'h c'hoazh. Homañ</p> |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>a reas dezhi ur boned, ur c'habellig ruz, ken ma reas an holl Kabellig Ruz anezhi...»</p> <p>...</p> <p>Gwechall / gwezhall / gwezharall, da gentañ, araok, bremañ, neuze, goude-se, a-benn ar fin, d'achuiñ...</p> <p>Keñveriañ kontadennoù: «Ar veilh vurzhus» (TES), «Ar yod mat» (Sav Heol),... «Ar bleiz zo deuet en dro», «Ar bleiz tener e galon», «Togig ruz» gant Geoffroy de Pennart</p> <p>Meudig, Gwenn-Erc'h, Ar Vorzennig,... (TES)</p> <p>an euzhvil, boudig / ur voudig, korrigan / ur c'horrigan, korriganed, ur roue, ur rouanez, ur priñs, ur briñsez, ur bleiz, ul louarn, ur roñfl, ur sorserez, gwrac'h ur wrac'h, ur vorganez, ur ramz, un diaoul, an Ankoù...</p> <p>Ar vazh-hud, ar gurunenn aour, ar c'hastell-kreñv, ar mor bras, ar c'hoad teñval-tre, ar menez uhel...</p> |
| <p>Identifier le sujet d'un message oral de courte durée.</p> | <p><i>Repères culturels</i> Merkoù sevenadurel</p> | <p>Selaou enrolladennoù Taboulin, podkastoù Heklev pe abadennoù Radio Breizh... da skouer:</p> <p>«Demat deoc'h-holl, ha degemer mat en hoc'h abadenn Dalac'hao, hoc'h abadenn kinniget deoc'h gant skipailh Radio Kerne. Ar wech tremenet em [boa] kinniget deoc'h un abadenn diwar-benn ar strolladoù o deus plijet din, hag a zo tremenet war al leurenn er festival Motocultor ar bloaz-mañ. Chomomp er Motocultor neuze evit an abadenn-mañ.»</p> <p style="text-align: right;"><i>Radio Kerne</i></p> <p>Selaou abadennoù tele pe radio, da skouer: «- Ac'hanta mignoned, penaos e tro ar bed ganeoc'h, hiziv ? - Hem hem ! Ya, degemer mat d'an holl evit un dizoloadenn nevez. - Mont a ra mat ganit, Erell ? - Ya, tremenet eo, met sec'hed am eus memes tra ha n'eus takenn dour ebet ken amañ. Poent e vo prenañ dour, nann ?...»</p> <p style="text-align: right;"><i>Na petra 'ta, An dour, TES</i></p> |
| <p>Comprendre et extraire l'information essentielle d'un message oral de courte durée.</p> | <p><i>Repères culturels</i> Merkoù sevenadurel</p> | <p>«Demat deoc'h, ha degemer mat e-barzh «Diskouez din !». An abadenn [m']jemaoc'h-c'hwi o kas ac'hanomp d'ober traoù nevez. Hiziv, [ez aimp] da Bleuwigner, da welout Koulma. Ale, bec'h dezhi !... - Deus 'ta ! Degemer mat e-barzh an taksi. - Trugarez. - Mont a ra mat ? - Ya. - Boñ, lâr din Koulma, petra vo graet hiziv ?</p> |

| | | |
|--|--|---|
| | | <ul style="list-style-type: none"> - Kanet vo evit ur fest-noz. - O dreist ! Mont a reomp d'ar fest-noz, neuze ? - Gortozit ! Ret eo pleustriñ a-raok. - Pelec'h e vo pleustret ? - E-barzh ma zi. - OK ! Deomp [du-mañ] neuze !» (Brezhoweb) <p>«Ha setu me bremañ e labouradeg Armor Lux e Kemper. Amañ emañ el lodenn e lec'h ma vez prientet an danvez. Dilhad kotoñ a vez graet gant Armor Lux, un danvez solut ha plijus da wiskañ war an dro...»</p> <p style="text-align: right;"><i>Na petra 'ta, An dilhad, TES</i></p> |
|--|--|---|

Repères de progressivité

Niveau A1

- Repérer des indices sonores simples.
- Isoler des informations très simples dans un message.
- Comprendre les points essentiels d'un message oral simple.
- Comprendre un message oral pour pouvoir répondre à des besoins concrets ou réaliser une tâche.

Niveau A2

- Identifier le sujet d'une conversation.
- Comprendre un message oral pour réaliser une tâche ou enrichir un point de vue.
- Comprendre des expressions familières de la vie quotidienne pour répondre à des besoins.
- Comprendre les points essentiels d'un bref message oral, d'une conversation.

Niveau B1

- Comprendre un message oral en continu sur un point d'intérêt personnel.
- Suivre les points principaux d'une discussion d'une certaine longueur sur un sujet familier ou d'actualité.
- Comprendre les grandes lignes d'un débat.
- Suivre le plan général d'exposés courts sur les sujets familiers.

Complément cycle 3 - parcours bilingue : les disciplines

En parcours bilingue, l'enseignement vise la maîtrise équivalente des deux langues au regard des besoins des élèves et du projet d'école ; il s'appuie pour cela sur les différents domaines disciplinaires.

| Compétences | Disciplines | Formulations, approches culturelles, exemples de situations et d'activités |
|--|--|---|
| Écouter et comprendre : <ul style="list-style-type: none"> - Comprendre l'ensemble des consignes utilisées en classe - Suivre les instructions données - Comprendre des mots familiers et des expressions courantes - Suivre le fil d'un texte simple et court, lu par | <i>Breton</i> Brezhoneg | «Diwallit: e galleg e vez lakaet merk al liester e dibenn an anv hag an anv-gwan, met e brezhoneg ne vez ket lakaet merk al liester e dibenn an anv-gwan.» |
| | <i>Arts plastiques</i> Arzoù-kaer / Arzoù neuziañ | Livioù ha meskajoù livioù, teñval / sklaer... Oberioù: tresañ, livañ, kizellañ, pegañ, didroc'hañ... Stummoù, temoù, teknikoù... Danvezioù: koad, houarn, livaj, peg, pri... Arzourien: un treser / un dresourez, ul livour / ul livourez, ur c'hizeller / ur gizellerez... Ar fromoù Mirdi an arzoù Petra a welez / welit ? |

| | | |
|---|--|--|
| l'adulte - Identifier le sujet d'un message oral de courte durée - Comprendre et extraire l'information essentielle d'un message oral de courte durée | | Petra a blij dit / deoc'h ? Petra en deus graet / klasket en arzour / arzourez ? Petra a blij dit / deoc'h ? Petra ne blij ket dit / deoc'h ? ... Hervez ho soñj, petra a fell d'an arzour ezteurel gant e daolenn / e gizelladenn / e dresadenn... ? Tristidigezh, levezeg, kounnar, fent, anken, sioulder, eston,... Displegit penaos e ra. |
| | <i>Éducation musicale</i> Sonerezh | Ar c'han, kanañ, kan-ha-diskan, ar c'haner / ar ganerez / ar ganerien... Ur ganaouenn, ur sonenn An tonioù, ton da zañsal, ton da vale, ton da selaou... Ar framm, an tammoù Ar benvegoù (binvioù...) sonerezh Ur binioù, ur vombard, un daboulin, un delenn, un akordeoñs, ... Ar soner / ar sonerez / ar sonerien Seniñ daou-ha-daou, ar strolladoù, ar bagadoù... Ul laz-kanañ, ul laz-seniñ... Petra a c'hellomp lavarout diwar-benn an ton-mañ ? Pet tamm zo e-barzh ? Penaos eo al lusk hag an nerzh ? Petra a vez eztaolet d'ho soñj ? |
| | <i>Histoire des Arts</i> Istor an arzoù | «Julien Lannou zo un arzour hag a ra gwer-livet. E Pontrev emañ e stal-labour. Penaos en deus desket e vicher ? E Chartres en doa kroget. E-pad e stummadur en doa kopiet gwer-livet iliz-veur Chartres. Bremañ e sav gwer-livet nevez ha kemer a ra perzh e diskouezadegoù. Ar gwer-livet zo evel ur miltamm livet war gwer. Ur panell eo evit ober prenestroù brav. » <i>Enrolladenn diwar Taboulin 31, Micherioù an arzoù, 2016,</i> https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/tab/enrolladennou/tab31_paoatr_ar_gwer_livet.mp3 |
| | <i>Éducation physique et sportive</i> Deskadurezh korf ha sport | Redek, bannañ, sachañ, pignat, lammat... Ar c'hoarioù, an dañs, ar gouren, ar c'hrogad... Staliit an dafar. Savit daou skipailh. Unan, daou, tri, war-raok ! Cheñchomp tu ! Pet poent zo gant ar skipailh kentañ ? Pet poent zo gant an eil skipailh ? Piv en deus gounezet ? Aet eo ar maout ganeoc'h ! ... |

| | | |
|--|---|--|
| | | <p>«Ret eo chom hep bezañ tapet. Tri skipailh zo: al lern, ar yer, an naered. Ul louarn a c'hell tapout ur yar, ur yar a c'hell tapout un naer hag un naer a c'hell tapout ul louarn. Ar re dapet zo en toull-bac'h, met gallout a reont bezañ dieubet gant unan eus o skipailh. Gounezet e vo gant ar skipailh nemetañ a chomo.»</p> |
| | <p><i>Enseignement moral et civique</i> Keodedouriezh</p> | <p>Kaout doujañs ouzh ar re all Kaout doujañs ouzh ar reolennoù, ouzh reolennoù ar c'hlas Gallout a ran... Arabat... Difennet eo... Dañjerus eo...</p> <p>Lavarout ar fromoù: Trist on. Laouen out. Nec'het eo. Mouzhet eo. Eürus eo. Sioul eo. Dipitet eo. Aon am eus. Poan am eus. Droug zo ennon. Fuloret on rak...</p> <p>Petra eo an ingalded etre an dud ? Skouerioù zo er c'hlas ?</p> <p>Mont a reomp d'an ti-kêr.</p> <p>«...Graet o deus marc'had neuze: - Reiñ a ri din ar pezh ne'm eus ket hag en eskemm e tiwallin ac'hanout. Met taol evezh: hor sekred deomp-ni e chomo !...» «Krediñ lakaat ar gaoz war an dra-se», An diazezoù, TES</p> |
| | <p><i>Histoire</i> Istor</p> | <p>«- Peseurt anv he doa Breizh a-vremañ er pevare (IV^{vet}) kantved ? - Arvorig a veze graet eus Breizh d'ar mare-se. Ar ger Breizh a gemeras plas ar ger Arvorig e fin ar c'hwec'hvet (VI^{vet}) kantved. - Pelec'h e oa ar Vretoned o vevañ d'ar poent-se ? E Breizh-Veur e oant o vevañ, en tu all da Vor Breizh. - Perak o deus kuitaet Bretoned Breizh-Veur o bro ? - Dont a raent da glask repu en Arvorig rak tec'hout a raent dirak tud hag a rae brezel dezho: Skoted Bro-Iwerzhon.»</p> <p><i>Ur pennad kaoz gant Louis Elegeot (enrolladenn), https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/Istor_kelchi_ad_3_gant_Taboulin/EtavantlaFrance/index.html</i></p> |
| | <p><i>Géographie</i> Geografiezh</p> | <p>- E peseurt kêr emañ ? - E peseurt departamant emañ ? - War ar gartenn, skrivit anv ar gêr-se e-kichen ar pik mat ha livit an departamant. - E peseurt departamant emañ o chom ? - Pelec'h emañ an departamant-se ? - Peseurt kêr zo merket gant ur pik ruz en ho</p> |

| | |
|------------------------------|---|
| | <p>tepartamant ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - War ar gartenn, skrivit anv ar gêr-se e-kichen ar pik mat ha livit an departamant. - Perak eo merket kêrioù zo gant ur pik ruz evel-se ? - Deskrivit al luc'hskeudennoù. <p><i>Geografiezh kelc'hiad 3, CM1, tem 1: Ober anaoudegezh gant al lec'hioù tro-dro deomp, TES, 2023.</i></p> |
| Sciences Skiantoù | <p>«- Perak e vez lavaret ez eo an dent organoù «bev» ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perak e vez kuzuliet gant an dentourien gwalc'hiñ an dent goude pep pred ? - Arabat evañ evajoù sukret an devezh-pad na krignat ingal, kuit da gaout dent brein..» <p><i>«Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.68</i></p> |
| Technologie Teknologiezh | <p>«- Da betra e servij an dizourerez salad ? Penaos e vez implijet ? Perak e rank ar baner treiñ buan-tre ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Degas traoù a ya en-dro gant rodoù dantek. Ha gouzout a rez da betra e servij ar rodoù dantek en traoù-se ?» <p><i>Diwar «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.168</i></p> |
| Mathématiques Matematikoù | <p>Skrivit an niver... war ho sklentenn. Kuzhit ! Savit ! Diskouezit ! Diverkit !</p> <p>Skrivit war ho sklentenn an niver, e-touez an niveroù-mañ, a c'hall bezañ sterniet etre 10 000 ha 100 000.</p> <p>An unanennoù, an degadoù, ar c'hantadoù, ar miliadoù, ar milionoù,...</p> <p>Pet unanenn / degad / kantad zo ?</p> <p>Un dekvedenn, ur gantvedenn, ur vilvedenn... Kevrennoù...</p> <p>Unan ouzhpenn. Unan nebeutoc'h. Mont a unan da unan / a bemp da bemp / a zek da zek / a gant da gant...</p> <p>Ouzhpennañ a ran... Tennañ a ran...</p> <p>Niveroù anterin, niveroù degel...</p> <p>Jedit dre benn... Jedit dre skrid... Petra eo an disoc'h ? Difaziomp asambles. Displegomp teknik ar jedadenn asambles. Ur sammadenn eo. Ul lamadenn eo. Sammañ, lemel, lieskementiñ, rannañ...</p> <p>Tresit ur c'helc'h gant ar c'helc'hier, ur c'harrez gant ar reolenn... Ret eo muzuliañ. Klask ahelioù simetriezh ar figurenn.</p> <p>...</p> <p>Diskoulmit ar problem gant an dafar, gant un</p> |

| | | |
|--|--|---|
| | | <p>dresadenn, gant ur varrenn, gant ur jedadenn, gant ur frazenn-respont... Displegomp asambles. Penaos 'peus graet ? Graet 'meus gant...</p> <p>Petra nevez hon eus desket hiziv e matematik ? Piv a c'hell addisplegañ ar reolenn / an doare(où) d'ober ? Gouest on da zeskrivañ soludoù, da ziskoulmañ kudennoù skeulioù, da vuzuliañ gorreadoù...</p> |
|--|--|---|

Lire et comprendre

| ATTENDUS DE FIN DE CYCLE | | |
|--|--|--|
| <p>Niveau A1 (niveau introductif ou de découverte) : L'élève est capable de comprendre des mots familiers et des phrases très simples.</p> | | |
| <p>Niveau A2 (niveau intermédiaire) : L'élève est capable de comprendre des textes courts et simples.</p> | | |
| <p>Niveau B1 (niveau d'utilisateur indépendant : niveau seuil) : L'élève peut lire des textes factuels directs sur des sujets relatifs à son domaine et à ses intérêts avec un niveau satisfaisant de compréhension.</p> | | |
| Connaissances et compétences associées | Approches culturelles, exemples de situations et d'activités | Formulations |
| <p>Comprendre des textes courts et simples (consignes, correspondance, poésie, recette, texte informatif, texte de fiction...) accompagnés d'un document visuel, en s'appuyant sur des éléments connus.</p> | <p><i>Consignes</i> Urzhioù-labour</p> | <p>Skriv(it). Liv(it). Stag(it). Kelc'h(iit). Barrenn(it). Klok(it). Distag(it). Tres(it). Islinenn(it). Selaou(it). Sell(it). Lenn(it)... Liv(it) ar ger. Sell(it) mat. Selaou(it) ha lak(it) ur groaz. Merk(it) pe lak(it) ur groaz. Lak(it) an niverenn. Lak(it) ar skeudennoù en urzh mat. Lenn(it) ha liamm(it). Tres(it) ur c'helc'h, ur garrezenn, un tric'horn, ur skouergorneg... Lenn an destenn ha respont d'ar goulennoù en ur sevel frazennoù o kregiñ gant ar verb.</p> |
| | <p><i>La personne et la vie quotidienne</i> An den hag ar vuhez pemdez</p> | <p>«Me eo Khader ma anv. Ur paotr on-me.» «Me eo Louise ma anv. Ur plac'h on-me.» «Me a vo c'hwec'h vloaz d'ar Meurzh 26 a viz Gwengolo.» «Me eo Tudi ma anv. C'hwec'h vloaz e vin-me d'ar Meurzh 26 a viz Gwengolo asambles gant ma c'hoar-gevell Ninnog.» <i>Ninnog ha Tudi, Levr 1, TES, 2014, p. 30</i></p> <p>kenderv / ur c'henderv ; kenitervez / ur genitervez</p> <p>Ur geniterv(ez)</p> <p>Ur geniterv(ez) da Erwan hag Anna eo Soazig Briant. Ur vignonez vras da Anna eo ivez. O-div e oant o chom asambles pa oant studierezed. Dimezet eo Soazig bremañ hag o chom e Roazhon (emañ) gant he gwaz Herve</p> |
| <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Impératif • Conjonctions • Déterminant • Pronoms démonstratifs • Prépositions et formes conjuguées • Déterminants possessifs • Présent forme de situation, d'habitude et forme progressive • Futur • Place du verbe dans la phrase • Génitif • Passé composé et imparfait | | |

| | | |
|---|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Reconnaissance du passé simple de narration • Reconnaissance de la forme impersonnelle du présent en -er <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Découverte des régularités et irrégularités phonie / graphie. • La prononciation des consonnes en finale • Les lettres muettes • Les graphème c'h, ñ • Allongement de voyelles • Influence du contexte du mot dans sa mutation consonantique | | <p>Kadiou. Pedet he deus Anna meur a wezh da zont da welout anezhi. Met Anna n'he deus ket bet amzer c'hoazh da zont da Roazhon abaoe an eured, c'hwec'h miz zo bremañ.</p> <p><i>Erwann Lagadeg soner piano, Mark Kerrain, TES 2002</i></p> <p>Deiz-ha-deiz e teue Gwenn Erc'h da vezañ kaeroc'h-kaerañ avat. Ur wezh e c'houlennas ar rouanez digant he melezhour:</p> <p>«Lavar din, ma melezhour, ha lavar din gwir, e-touez holl merc'hed ar vro, pehini eo an hini gaerañ ?»</p> <p>Hemañ a respontas: «C'hwi, rouanez, a zo kaer, met kalz kaeroc'h c'hoazh eo Gwenn Erc'h.»</p> <p><i>Gwenn Erc'h hag ar seizh korrigez, TES, 2012</i></p> |
| <ul style="list-style-type: none"> • Segmenter un énoncé. • Retrouver le schéma accentuel et le rythme d'un énoncé déjà maîtrisé à l'oral • Les morphèmes du pluriel | <p><i>Lettres, cartes, messages électroniques</i></p> <p>Lizhiri, kartennoù-post, posteloù</p> | <p>Postel:</p> <p>Salud ! E Naoned emañ gant ma skol. O weladenniñ ar c'hastell emañ. Kastell an dukezh Anna eo; he delwenn zo dirazañ. Debret hon eus el liorzhus votanek. Pokoù ! Kenavo !...</p> <p>Lizher:</p> <p>Ma zud ker... Bloavezh mat deoc'h ! Dont a rin a-benn pemzektez. Ken ar c'hentañ !</p> <p>Tomm eo an amzer ha brav ar mor. War ma serviedenn emañ o rouzañ hiziv. Kinniget e oa bet deomp ur bourmenadenn a-dreuz ar janglenn dec'h, da vont da zizoloñ ur gêriadenn. Goude un nebeud eurvezhioù omp degouezhet. Dindan ur wezenn vaobab e oa un den en e sav. Hennezh eo a zo e penn ar gêriadenn. Displeget en doa deomp ar vuhez er janglenn. Plijus e oa. Kentañ tro !</p> <p><i>Diwar Rouzig Nⁿⁿ 22</i></p> |
| | <p><i>Prospectus, pages Web de monuments célèbres</i></p> <p>Bruderezh, pajenn Web monumantoù brudet</p> | <p>Setu Iliz-veur Kemper ! E-barzh e c'hellit gwelet gwerennoù livet, delwennoù, an ograoù... E-kichen tiez kozh emañ, ha n'emañ ket pell diouzh ar mogerioù-kreñv, tost d'ar stêr Oded. Ha bremañ setu mirdi Breizh ! Bet e oan e-barzh ar sizhun tremenet ha gwelet em boa dilhad krouet gant Paskal Jaouen, met ne oa ket aze...</p> <p>Emañ Kastell Brest e departamant Penn-ar-Bed, e Breizh, e Frañs. Lec'hiet eo e genoù ar stêr Penfell war riblenn Morlenn Vrest. Staliat eo ennañ ar Prefeti a Vor evit Mor Atlantel hag ur rann eus Mirdi ar Verdeadurezh.</p> |
| | <p><i>Questionnaires sur l'identité, enquêtes</i></p> <p>Goulennaouegoù war an identelezh, enklaskoù</p> | <p>Klok(it) ar c'houlennaoueg / ar sontadeg: anv, oad, deiziad ganedigezh, lec'h ganedigezh, chomlec'h, pet breur ha pet c'hoar...</p> <p>Enklask: Piv e oa Jean Coentin Carré ?</p> |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>Pegoulz ha pelec'h e oa bet ganet / marvet ? Perak eo anavezet ? E peseurt kêr ez eus ur skolaj bet roet e anv dezhañ ?</p> |
| <p><i>Nourriture, recettes, menus, liste de courses</i> Boued, rekipeoù, roll meuzioù, roll kefredigoù</p> | <p>Ha bremañ evit Gouel ar Gouloù, rekipe ar c'hampouezh ! Mesk ar bleud gant ur meudad holen. Lak ar sukr hag ar vioù. Mesk an toaz. Lak al laezh ouzhpenn. Poazh ar grampouezhenn en ur baelon gant amann. Lak ar grampouezhenn da nijal evit cheñch tu.</p> <p>Soubenn fresk: Gwalc'h ar boked bent. Distag an delioù sec'h an eil war-lerc'h eben, ha lak anezho war baper-disec'hañ. Diblusk ur gokombrezenn ha troc'h anezhi a dammoù. Gwalc'h ha troc'h div domatezenn e tammoù e-barzh ur girin ivez. Lak pevar yaourt hag an delioù ment ouzhpenn. Kemmesk an holl draoù gant ur flastrerez. Temz gant holen ha pepr, ha lak e-barzh ur yenervez e-pad div eurvezh d'an nebeutañ. <i>Diwar Leor kegin evid ar vugale, Emgleo Breiz, 2005</i></p> | |
| <p><i>La maison</i> An ti</p> | <p>O klask ur rannidi ! Setu kemennadoù berr ho kazetenn blijusañ. Lennit ha kavit ar rannidi gwellañ: ur brav a rannidi gant teir c'hamb, ur sal hag ur saloñs bras, ur savenn gant ur sell war ar Blavezh, ur gegin enframmet, div sالدour, ul liorzheoliek. Da welet buan ! Plijout a raio deoc'h !</p> <p>Aze en toull emañ al Louarn Kamm: e-kreiz ur porzh leun a strouezh ha balan, e weler un ti mod ar vro, gant ur c'hraou en e gichen hag ur c'harrdi un tammig pelloc'h,... Torr eo lod eus ar gwer war prenestroù al laez, stlakal a ra ar stalafoù dislivet, ha re an traoñ a zo bet prenet ha tached zoken. Ul louarn ruz merglet zo o vrañsigellat goustadik a-us d'an nor. Skrijus eo an ti-mañ. <i>Diwar Ar gañfarted hag al louarn kamm, Yann Gerven, An Here, 1989</i></p> | |
| <p><i>Repères géographiques, historiques et culturels</i> Merkoù douaroniezh, istor ha sevenadur</p> | <p>Mont a ra ! Tudi on, kazetenner e Sant-Maloù ! Ur gêr dreistordinal eo, ouzh ar mor, Mor Breizh e gwirionez. O vageal emañ bremañ, hag oc'h erruout e porzh Sant-Maloù. Ur redadeg bigi a dro amañ pep pevar bloaz, «Hent ar rom» hec'h anv. Mogerioù bras zo tro-dro d'ar gêr, gant ur sell war an aod. Sant-Maloù zo liammet ouzh istor ar gourserien. Breizh zo ul lec'h troet war-zu ar mor, gant merdeidi brudet evel Eric Tabarly, Marie Tabarly, Philippe Poupon, Eric Peron, Armel</p> | |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>Le Cleac'h, Faustine Merret, Marie Riou, Yann Elies, Jeremie Beyou. Anavezout a rit anezhe ? Plijout a ra deoc'h an aod ? Plijout a ra deoc'h bageal ivez ? Bageal a blij din kalz !</p> <p style="text-align: center;">Beaj Eneour</p> <p><i>A-raok mont kuit</i></p> <p>Adalek an 3 a viz Gwengolo betek ar 1^{añ} a viz Mezheven em eus bet ar chañs da gemer perzh en ur bloavezhiad skol eus ar re gaerañ war ar vag vreizhat kozh anvet Fleur de Lampaul. Ne oan ket trizek vloaz c'hoazh e penn-kentañ ar veaj a oa o vont da gas ac'hanon pell diouzh Gwiseni, ma c'hêriadenn vihan e Penn-ar-Bed, etrezek Enez-Euz, ar porzh a oa ar vag ennañ, Madeira, treizh an Atlantel, ar vuhez gant an Indianed Wayana e koadeg Amazonia, ar splujadenn gant ar balumed e Silver Bank ha studiadenn ar c'houral, er Bahamas. Ledan e oa ar programm evit nav miz skol ispisial-tre o kas ac'hanomp da zizoleiñ ar bed, an natur hag ar re all.</p> <p style="text-align: right;"><i>Beaj Eneour, Puilh-Stephan Eneour, an Here, 2001</i></p> |
|--|--|--|

Repères de progressivité

Niveau A1

- Repérer des indices textuels élémentaires.
- Isoler des informations simples dans un court texte narratif ou dans un énoncé informatif simple.
- Comprendre des messages simples et brefs sur une carte postale.
- Se faire une idée du contenu d'un texte informatif assez simple, surtout s'il est accompagné d'un document visuel.
- Suivre des indications brèves et simples.

Niveau A2

- Comprendre des consignes écrites (pour réaliser une tâche).
- Savoir repérer des informations ciblées sur des documents informatifs.
- Comprendre une lettre personnelle simple et brève.
- Identifier l'information pertinente sur la plupart des écrits simples décrivant des faits.
- Trouver un renseignement spécifique et prévisible dans des documents simples tels que prospectus, menus, annonces, horaires.
- Comprendre les signes et les panneaux courants dans les lieux publics, à l'école.
- Saisir la trame narrative d'un récit si celui-ci est clairement structuré.

Niveau B1

- Comprendre un récit factuel.
- Comprendre l'expression de sentiments et de souhaits dans une correspondance avec un pair.

Complément cycle 3 - parcours bilingue : les disciplines

En parcours bilingue, l'enseignement vise la maîtrise équivalente des deux langues au regard des besoins des élèves et du projet d'école ; il s'appuie pour cela sur les différents domaines disciplinaires.

| Compétences | Disciplines | Formulations, approches culturelles, exemples de situations et d'activités |
|---|---|---|
| Lire et comprendre - Comprendre des textes courts et simples (consignes, textes informatifs, ...) accompagnés d'un document visuel, en s'appuyant sur des éléments connus | Breton Brezhoneg | Da skouer, ur gentel yezhadur studiet er c'hlas: Ar renadenn anv a vez implijet evit resisaat un anv. Ar renadenn anv a vez bepred war-lerc'h an anv. Pa vez ur renadenn anv, ne vez gemell ebet dirak an anv. |
| | Arts plastiques Arzoù-kaer / Arzoù neuziañ | Lenn testennoù azasaet, da skouer: Al livadurioù awenet gant Breizh e mirdi Kemper: Emañ al livadurioù awenet gant Breizh e-mesk an traoù pennañ e dastumad ar mirdi. An dastumad brasañ a livadurioù a skeudenn Breizh an hini eo. Meur a feson zo: ar vuhez pemdez, ar gouelioù relijiel, ar monumantoù, ar c'hornioù-bro... <i>Diwar lec'hienn Mirdi Arzoù-kaer Kemper</i> Lenn testennoù, da skouer: Skignet e veze Mojennoù Breizh dre skridoù aleizh. Skeudennet e oant bet gant Luminais en e daolenn vrudet <i>Tec'h ar roue Grallon</i> . Gant <i>Ar C'hannerezed-noz</i> , Yan'Dargent a ziskouez ur peizant leonat skrapet gant ar c'hannerezed a gann ar sebeilhoù hag a glask war-lerc'h ar bec'herien bemnoz. <i>Lec'hienn Mirdi Arzoù-kaer Kemper</i> https://www.mbaq.fr/bzh/dastumadou/hon-dastumadou/al-livaduriou-awenet-gant-breizh-230.html |
| | Éducation musicale Sonerezh | Lenn testennoù azasaet, da skouer: Seniñ a ra bombard. Ur benveg kreñv eo. Seniñ a ra tonioù da zañsal. A-wechoù e c'hall seniñ daou-ha-daou gant ur binioù. Seniñ a ra fleüt eus bro Iwerzhon ivez, evit pleustriñ. Lenn testennoù, da skouer: Al lun 28 a viz C'hwevrer 1972 e kinnigas Alan Stivell (Alan Cochevelou e anv gwirion, mab da Jord, bet adsavet an delenn geltiek gantañ er bloavezhioù 1950), en Olympia, ur sonadeg deuet da vezañ kazi mojennel pa roas honnezh lañs d'al lanv breizhek ha keltiek a zirollas diwar neuze er Frañs hag e lec'h all. https://bcd.bzh/becedia/br/alan-stivell-en-olympia-1972 |
| | Histoire des Arts Istor an arzoù | Da skouer: lenn ur c'hwiz Abaoe penn-kentañ an XIX ^{vet} kantved d'an |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>nebeutañ e kaver sonerien daou-ha-daou e Breizh. Gant peseurt benveg e sone an trede den a veze gant an daou all a-wechoù ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taboulin - Treujenn-gaol - Beuz <p>https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/tab/tab_xoariou/tab_38/index.html</p> |
| | <p><i>Éducation physique et sportive</i> Deskadurezh korf ha sport</p> | <p>Lenn ur fichenn-c'hoari tennet eus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «C'hoari e Brezhoneg», TES, 2012 - «Sport er skol-vamm, 2-6 vloaz», TES, 2010 <p>... displegañ ar mont en dro, ar reolennoù ha sevel ar c'hoari asambles</p> <p>Lenn ur reolenn pe ur fichenn c'hoari, da skouer:</p> <p>Ar paledoù war wenn zo ur c'hoari paledoù eus Breizh-Uhel.</p> <p>Doare c'hoari: Ret eo merkañ ar brasañ niver a boentoù o teurel paledoù an tostañ ar gwellañ ouzh kreiz ar gwenn.</p> <p>Dafar: 1 plankenn koad, 4 faled.</p> <p>Penaos ez a en-dro ? Teurel ar paledoù an eil goude egile. Ret eo dezho erruout a-blad war ar plankenn. Ar paledoù a sko ouzh al leur a-raok skeiñ ouzh ar plankenn ne gontont ket.</p> <p>Ar poentoù: Ar maout a ya gant an hini en deus tapet ar muiañ a boentoù.</p> <p>https://br.wikipedia.org/wiki/Paledoù_war_wenn</p> |
| | <p><i>Enseignement moral et civique</i> Keodedouriezh</p> | <p>Lenn testennoù azasaet, da skouer:</p> <p>Ur c'hliched eo:</p> <p>Tud zo a lavar e plij al liv roz d'ar merc'hed hag al liv glas d'ar baotred. Petra eo da soñj ? Petra eo da livioù karetañ dit-te ?</p> <p><i>Skeudenoù: div skeudenn gentañ ar skritelloù «klichedoù» gant TES, 2022</i></p> <p>Lenn testennoù, da skouer:</p> <p>An dud a lavar o deus ar baotred... INTRUDU. Perak 'ta ? A-vihanik e vez broudet ar baotred da gaout lañs, startijenn hag intrudu. Da skouer ? Paotred eo harozed ar filmoù, alies, ha mont a reont da foetañ bro, karget eus ur gefridi. Peseurt efed a c'hall bezañ ? Gant ar baotred ez a al lodenn vrasañ eus ar porzh-skol, ha n'eo ket gant ar merc'hed.</p> <p>https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/klichedou/klichedou_skritlelou.pdf</p> |
| | <p><i>Histoire</i> Istor</p> | <p>Meurvein eo ar peulvanoù hag an taolioù-maen. Mein bras int, bet savet gant an dud, hep simant. Eus ar brezhoneg e teu ar gerioù galleg menhir (maen + hir) ha dolmen (taol + maen). Kalz meurvein zo e Breizh. Hini Kerloaz e Plouarzhel eo an hini uhelañ: 9,50 m. Peulvan Lokmaria-Kaer a oa uheloc'h c'hoazh: 20,30 m. Met torret eo !</p> <p><i>Istorioù bihan Breizh, Michèle Guilloux ha Gwenola</i></p> |

| | | |
|------------------------------|---|-------------------------|
| | | Pichard, TES, 2021, p.8 |
| Géographie Geografiezh | Ar re yaouank e kêr «Diwar nav bugel ar c’hlasad CE2, c’hwech anezho zo o chom e Roazhon. Tri all zo o chom e kêrioù tro-dro da Roazhon. Anne ha Fleurine eo ar re dostañ d’ar skol rak o chom e karter “Italia” emaint. Dont a reont war droad. Ar re all zo o chom pelloc’h. Implijet e vez ganto pevar doare treuzdouden disheñvel : ar metro, ar c’hirri-boutin, karr-tan o zud pe ar marc’h-houarn. Anne ha Fleurine zo o chom e ranndioù peogwir ez eus kendioù e karter ar skol dreist-holl. Ar vugale all zo o chom e tiez gant ul liorz. A bep seurt diduamantoù a vez graet gant ar vugale pa ne vez ket skol : sportoù, poull-neuial, sonerezh... Plijout a ra dezho ivez mont d’ober prenadenoù er c’hreizennoù kenwerzh pe e kreiz-kêr pe mont da bourmen el liorzhoù-kêr. Displijet eo ar vugale dreist-holl gant al labourioù a vez dalc’hmat e Roazhon. » <i>Diwar Taboulin niv. 32, Roazhon, in Geografiezh kelc’hiad 3, CM1, tem 1: Ober anaoudegezh gant al lec’hioù tro-dro deomp, TES, 2023.</i> | |
| Sciences Skiantoù | Adlenn un destenn, ur gentel da skouer: Dalc’homp soñj Eizh diwar zek eus an dafar a ya d’ober an danvezioù-pakaj a c’hellfe bezañ adaozet. Met, re alies c’hoazh, e vezont stlapet e poubellenn an tiegezh ha devet. Abae un nebeud bloavezhioù e vez dastumet an danvezioù-pakaj en ur zibab anezho dre zafar; e-giz-se ez eus tu d’adaozañ anezho. En o zouez e vez adaozet ar gwer hep fin ebet, hep koll nag er c’hementad nag er perzh mat. Gant an adaozañ e vez arboellet kalz a zanvezioù diaoz hag a energiezh; sikour a ra da warezin an endro. <i>«Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.59</i> | |
| Technologie Teknologiezh | Adlenn un destenn, ur patrom-sevel da skouer: Ur c’hamion tredan fardet en ur c’hlas. Roll an dafar: 1. ur voest evit ar c’hastell. 2. peder rod koad. 3. daou ahel berr evit an ahelioù. 4. daou zalc’h koad peget dindan ar voest, evit dougen an ahelioù war an dalc’hoù koad. 6. daou bole a 15 ha 40 mm diametr. 7. ul lastikenn e-giz lêrenn. 8. ur pil... <i>«Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.158</i> | |
| Mathématiques Matematikoù | Len ur boelladenn pe ur problem, da skouer: Emañ Leo o vont d’ar poull-neuial war varc’h- | |

| | | |
|--|--|---|
| | | <p>houarn. Ar c'hard eus an hent en deus graet dija. Siwazh, torret eo starderez ar marc'h-houarn bremañ. 12 km a chom d'ober c'hoazh a-raok erruout er poull-neuial. Pegen hir eo an hent etre ti Leo hag ar poull-neuial ?</p> <p style="text-align: right;">«Mat er CM2», TES, 2023, p.169</p> |
|--|--|---|

Réagir et dialoguer

| ATTENDUS DE FIN DE CYCLE | | |
|---|---|--|
| <p>Niveau A1 (niveau introductif ou de découverte) : L'élève est capable de communiquer, de façon simple, à condition que l'interlocuteur soit disposé à répéter ou à reformuler ses phrases plus lentement et à l'aider à formuler ce qu'il essaie de dire.</p> | | |
| <p>Niveau A2 (niveau intermédiaire) : L'élève est capable d'interagir de façon simple et de reformuler son propos pour s'adapter à l'interlocuteur.</p> | | |
| <p>Niveau B1 (niveau d'utilisateur indépendant : niveau seuil) : L'élève peut exprimer un avis, manifester un sentiment et donner quelques éléments simples de contexte sur un sujet abstrait ou culturel.</p> | | |
| Connaissances et compétences associées | Approches culturelles, exemples de situations et d'activités | Formulations |
| <p>Établir un contact social (saluer, se présenter, présenter quelqu'un...).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les interrogatifs en «pe» piv, petra, pelec'h, penaos, pegoulz, pet... • Utilisation de pronoms démonstratifs (hemañ, hennezh, homañ, honnezh) et des marques démonstratives -mañ, -se • Les marques du masculin et du féminin dans les noms (-ez), les numéraux (daou / div...), les formes personnelles verbales (en deus / he deus)... • Différentes formes du verbe être au présent • Nombres cardinaux (repérage des mutations consonantiques) • Prépositions de lieu : e, eus... • Expression de la date : d'ar / al / an... a viz... • Marque de la personne dans le verbe | <p><i>Personne et vie quotidienne, différentes manières de se saluer</i></p> <p>Tud ha buhez pemdez, saludiñ gant doareoù disheñvel</p> | <p>Demat tudoù ! Mat an traoù ganeoc'h ? Mont a ra mat ? Mat ar jeu ? Penaos emañ kont, Lea ? Penaos emañ an traoù ganit / ganeoc'h, Lea ? Mont a ra mat / mat-tre ganin, ha ganit / ganeoc'h ?</p> <p>Salud ! Demat dit / deoc'h ! Penaos emañ kont ? Mat (eo) an traoù / ar jeu / ar bed (ganeoc'h) ? Mat-tre, ha ganit / ganeoc'h ? Fiskal ! / Mat a-walc'h. / Fall an traoù. / N'eo ket mat.</p> <p>Kenavo dit / deoc'h ! Kenavo tout an dud / d'an holl ! Kenavo ('benn) dilun, a-benn arc'hoazh, ken arc'hoazh ! Ken(avo) ar wezh all (ar wezh arall) / emberr / an distro / ar c'hentañ. Noz vat ! Nozvezh vat ! Kouskit mat !</p> <p>Piv out ? / Piv oc'h c'hwi ? Petra eo da / hoc'h anv ? Piv eo ? Petra eo e / hec'h anv ? Piv int ? Petra eo o anv ?</p> <p>Youngig on. Lea eo ma anv. Brendan eo e anv. Alwena eo hec'h anv. Tugdual hag Eliza eo o anv.</p> <p>Pe(seurt) anv az peus / ho peus ?</p> |

| | | |
|---|---|---|
| <p>• Comparatif</p> <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schéma intonatif • Rythme • Bonne réalisation de la longueur et de la qualité des sons vocaliques, des diphtongues, des consonnes y compris en liaisons • Bonne réalisation du h initial | | <p>Katell eo ma anv. Penaos e vez skrivet ? Nolwenn eo. Setu Nolwenn. An Aotrou Peru eo. Setu an Aotrou Peru. Yannig eo hemañ. Setu Yannig. Maina eo hec'h anv. Hec'h anv eo Maina. Setu (hemañ eo) hor c'helenner. Petra eo hoc'h anv / da anv ? Soazig on-me / Me eo Soazig / Soazig eo ma anv. Ha te, petra eo da anv ?</p> <p>Piv eo ar plac'h-mañ / ar plac'h-se / ar paotr-mañ / ar paotr-se ? Piv eo hemañ / hennezh / homañ / honnezh ? N'ouzout ket piv eo ? Soazig eo ? Brieg eo. Mab ar maer eo. Merc'h ar baraer eo. Homañ eo Maina Nedeleg, ar skolaerez nevez.</p> <p>Eus pelec'h out / oc'h ? Eus Plouared on / omp, tost da Lannuon. Eus Banaleg e bro Gerne out / eo / oc'h / int ? Ya, eus Banaleg on / eo / omp / int. Degemer mat dit / deoc'h ! Trugarez dit / deoc'h !</p> <p>Pelec'h emañ o chom ? / E-men ec'h out é chom ? E Kemper emañ o chom. / E Gwened ec'h on é chom. E peseurt straed emañ o chom ? Ro din da chomlec'h ! E straed Laenneg, 10 straed Laenneg.</p> <p>Petra eo da bostel ? ...@postel.bzh eo ma fostel.</p> |
| | <p>Âge Oad</p> | <p>Pet bloaz out / eo / oc'h / int ? Nav bloaz hanter on / eo / int. Dek vloaz on / eo / int. Dek vloaz on / eo / int ivez !</p> <p>Ur bugel bloaz eo.</p> <p>ur bloaz, daou vloaz, tri bloaz, pevar bloaz, pemp bloaz, c'hwec'h vloaz, seizh vloaz, eizh vloaz, nav bloaz, dek vloaz</p> <p>Pe oad out ? Dek vloaz on. Me zo dek vloaz. Pe oad eo / en deus / he deus ? Yaouank-tre eo, n'eo ket tregont vloaz c'hoazh ! Kozh eo, dek vloaz ha pevar-ugent eo, erru eo kozh-Noe.</p> |
| | <p>Anniversaire, mois Deiz-ha-bloaz, mizioù</p> | <p>Pegoulz emañ da zeiz-ha-bloaz / e zeiz-ha-bloaz / he deiz-ha-bloaz / ho teiz-ha-bloaz / o</p> |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>deiz-ha-bloaz ? Ma deiz-ha-bloaz / e zeiz-ha-bloaz / he deiz-ha-bloaz / ho teiz-ha-bloaz zo d'ar 25 a viz Meurzh. O deiz-ha-bloaz zo d'ar c'hentañ a viz C'hwevrer ha d'an 30 a viz Mae. Koshoc'h / yaouankoc'h out egedon. Koshoc'h / yaouankoc'h oc'h evidon.</p> <p>Pelec'h ha pegoulz / peur out bet ganet ? E-men out bet ganet ? Me zo bet ganet d'an / d'ar / d'al... Ganet on bet d'an / d'ar / d'al...</p> |
| | <i>Famille Familh</i> | <p>Sell / sellit ouzh ar foto-mañ, Pêr ! Piv eo ? Mammig / mamm / tadig / tad / ar c'hoar / ar breur eo. Yaouank eo ! Yaouank-tre / yaouankoc'h e seblant bezañ / bout. Kozh int. Koshoc'h e seblantont bezañ / bout.</p> <p>Setu amañ ma c'hoar / breur. Amañ emañ ma mamm, ma zad. Breudeur ha c'hoarezed az peus ? Pet breur az peus ? Ne'm eus breur ebet ! Me zo ma-unan ! Div c'hoar az peus ? Hennezh eo tad-kozh Tangi ! Honnezh eo merc'h Soazig ! Da dud zo dispartiet ha te zo o chom gant da vamm / da dad. Brasoc'h eo ma breur evidon / egedon ha koulskoude on koshoc'h evitañ. Me eo an hini yaouankañ. Petra eo micher da dad / da vamm ? Mañsoner / skolaer / gwerzher / sekretour... eo ma zad ha ma mamm zo pomperez / magerez / dentourez / bleinerez... Pelec'h e oa bet ganet, pelec'h e oa o chom, pegoulz e oa marvet... ?</p> |
| | <i>Personnages célèbres Tudennoù brudet</i> | <p>- Bageal a blij dit ? - Ya, plijout a ra din. - Armel Le Cléac'h eo ma merdeer karetañ. - A ya, anavezout a ran Armel Le Cléac'h. Ganet eo bet e Landivizio, met e Fouenant emañ o chom. Gounezet en deus ar Vendée Globe meur a wech. Pevarzek devezh ha tri-ugent ha teir eurvezh hanter hepken eo padet e redadeg Vendée-Globe diwezhañ.</p> |
| | <i>Repères géographiques et culturels des villes, pays et région</i> | <p>- Fellout a ra dit bageal ganin ha gant ma mignoned disadorn goude kreisteiz, Gwenn ? - Dreist ! Pebezh mennozh mat ! Disadorn da ziv eur goude merenn en em gavimp amañ,</p> |

| | | |
|---|--|---|
| | <p>Merkoù douaroniel ha sevenadurel ar c'hêrioù, ar broioù, ar rannvro</p> | <p>neuze. Degas a rin ma lifre-bageal nevez n'eo ket bet implijet c'hoazh ganin. - Mat eo din. - Kenavo ! / Ken ar c'hentañ ! / Kentañ tro ! Mall zo warnon. - Penaos eo al lec'h emañ / emañ o chom ? - En ur gêr vras / War ar maez en ur gêriadenn / En un ti bras / En un ti bihan / En ur ranndi / War an aod / E Menez Are emañ o chom. - Penaos ez ez / it d'ar skol ? - Mont a ra gant an oto gant ma zud. / Gant an oto ez an gant ma zud. Gant ar c'harr-boutin / War velo / War droad ez an d'ar skol. Stok ouzh ma zi emañ ar savlec'h ar c'harr-boutin, aes eo evidon.</p> |
| <p>Demander à quelqu'un de ses nouvelles et réagir en utilisant des formules de politesse.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le verbe être au présent (1^{ère} et 2^{ème} personnes) • Expression du degré : -tre, un tamm(ig), -oc'h... • Comparatif <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expression de formes pleines et de formes contractées • Fluidité et intonation | <p><i>Codes socio-culturels, rituels de la classe</i> Kodoù sokiosevenadurel, lidoù ar c'hlas</p> | <p>Penaos emañ kont ? Mat ar jeu ganit / ganeoc'h ? Ya, mat ar jeu. Mat-tre eo ganin. Mat-divat ar jeu ganin. Laouen on. Trist on. Skuizh on. Klañv on. Laouen-tre on. Trist-tre on. Un tamm skuizh on. Un tammig klañv on. Skuishoc'h on hiziv eget dec'h. Klañvoc'h on bremañ. - Mont a ra mat ganit ? - Ya, mont a ra mat ganin. Ha ganit ? - Ket, ne'z a ket mat-tre ganin. N'on ket yac'h-tre. Petra zo ganit / ganeoc'h hiziv ? Mont a ra mat ganeoc'h / ganit hiziv ? Ya, mont a ra mat ganin. Ha ganeoc'h, mat ivez emichañs ? Mat a-walc'h, ya ! / Mat-tre, trugarez. Klañv out ? Klañv out bet ? Pareet out bremañ ? N'out ket klañv ken ? Pelec'h ez peus poan / droug ? E-barzh ma c'hof. Skuizh on. Klañv on. Ya / N'on ket. Ar paz / Ar grip zo ganin. Tapet em eus ar sifern. Yen eo din. Riv am eus. Poan-gof, droug-kof, poan-benn, poan-gein, poan-c'houzoug am eus. Terzhienn am eus.</p> |
| <p>Dialoguer pour échanger / obtenir des renseignements (itinéraire, horaire, prix...).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Permission : gallout a ran... • Souhait : c'hoant am eus, fellout a ra din... | <p><i>Modes de vie</i> Doareoù bevañ</p> | <p>Gallout a ran kaout chokolad / frouezh / bara, mar plij ? C'hoant am eus da gaout un tamm bara / ur banne dour, mar plij. Ya, evel-just ! Setu ! Fellout a ra din debriñ krampouezh. Ne fell ket din debriñ bara, me.</p> |

| | | |
|--|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Interrogatifs pegement, pet, pegeit, penaos... • Formes affirmatives et négatives. <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intonation montante sur les questions | | <p>C'hoant am eus da evañ laezh. Ne'm eus ket c'hoant da evañ.</p> <p>Petra az po ? Un tamm gwastell am bo. Petra a blijfe dit ? Plijout a rafe din kaout un tamm gwastell. / Me a blijfe din kaout un tamm gwastell. Dal ! Krog e-barzh ! Kemer hardizh ! Hag ur banne kafe a yay ganit ? Hemañ zo o tont eus Amerika ar Su, dibar eo.</p> |
| | <p><i>Nombres</i> Niveroù</p> | <p>Pegement eo ? Tri euro eo. Pemp euro hag ugent santim eo...</p> <p>Petra eo da niverenn bellgomz ? 06 37 98... eo ma niverenn bellgomz.</p> |
| | <p><i>L'heure</i> An eur</p> | <p>Pet eur eo ? Dek eur hanter d'ar beure eo. Teir eur hanter goude merenn eo. Poent eo ober un ehan. Mall zo warnon mont er-maez. Pegeit e pado an ehan ? Padout a raio dek munutenn.</p> <p>Da bet eur ez echu ar skol / emañ an ehan ? Da belec'h emaoe'h o vont tuchant ? Da bet eur rik e krogo an abadenn ?</p> |
| | <p><i>Itinéraires à travers les grandes villes</i> Roudoù dre ar c'hêrioù bras</p> | <p>Penaos mont da Océanopolis ? Petra eo an hent betek ar c'hastell ? Tro a-zehoù. / Ret eo treiñ a-gleiz...</p> <p>Ur wech treuzet pont Plougastell, kit war-zu ar porzh ha gwelout a reot ar savadur war an tu kleiz: Océanopolis an hini eo. Aes eo da gavout: stumm ur c'hrank eo.</p> |
| <p>Dialoguer sur des sujets familiers (école, loisirs, maison...).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • les pluriels des noms -où, -ed, duels (daou-, div-), et pluriels irréguliers • être et avoir au présent, futur, passé ; différentes formes du verbe être • Utiliser quelques formes conditionnelles types • Interrogatifs : pere, pet, peseurt, ... • Prépositions et formes conjuguées • Article définis et indéfinis | <p><i>Animaux</i> Loened</p> <p><i>Chiffres et couleurs</i> Sifroù ha livioù</p> | <p>Loened az peus / ho peus ? Ya, loened am eus. Pet loen az peus / ho peus ? Tri loen am eus er gêr. Pere ? Daou gazh hag ur peskig aour am eus. Peseurt liv int ? Ruz hag orañjez eo ma feskig aour. Du eo ma c'hazh bras ha rous eo ma c'hazh bihan.</p> <p>Loened az peus er gêr ? Ya, ur c'hi / ur c'hazh... am eus. Pe anv en deus ? Petra eo e anv ? Penaos eo ? Rouz eo gant pavioù du ha divskouarn begek ha gwenn. Kizhier ha chas zo er gêr, eüruzamant eo bras ma jardin.</p> |
| | <p><i>Fêtes, jeux</i> Gouelioù, c'hoarioù</p> | <p>Deomp da c'hoari koukoug ! Gwenael, a-dreñv an nor / dindan an daol / er privezioù emaut ?</p> |

| | | |
|--|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Présent aux formes affirmatives et négatives • Conjonctions ha/hag, mes, ... | | <p>N'emaon ket ! Klask c'hoazh ! Ya, mat eo ! Kavet ez peus ! Gounezet ez peus ! Da dro eo bremañ !</p> <p>Deuet eo ar maout ganin pa'm eus lakaet ar birig e-kreiz ar pal.</p> |
| <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accentuation des mots dans la phrase • Bonne réalisation des consonnes y compris en liaisons • Réalisation du h initial | <p><i>Lieux, loisirs</i> Lec'hioù, dudi</p> | <p>- Salud, Maï. Da belec'h emañ o vont ? - D'al liorz vras / D'ar poull-neuial emañ o vont. - Redek a blij dit ? - Ya, redek a blij din, met neuial a blij din muioc'h. - Aiou ! Redek ne blij ket din tamm ebet. Displijet-bras on gant ar redek. - Petra eo da sport karetañ ? Peseurt sport a blij dit ? - Neuial a blij din kalz / muioc'h. Met c'hoari ping-pong eo ma sport karetañ.</p> <p>Petra a vo er skinwel fenez / henoazh ? Petra a vo graet ganeomp emberr ? Petra az peus graet en dibenn-sizhun ? Piv a zeuio ganin d'ar sinema / d'ar poull-neuial ? Me a blijfe din mont d'ar sinema / ober sport / gwelout ma mignoned / mont d'ar fest-noz.... Kavout a rafen gwelloc'h... Me a garfe gwelloc'h...</p> <p>Da belec'h ez peus c'hoant da vont ? C'hoant am eus da vont d'ar menezioù / da Vrest.</p> |
| | <p><i>Météo, villes</i> Amzer, kêrioù</p> | <p>Penaos eo an amzer e Loudieg hiziv ? Heol zo. Avel zo. Koumoul zo. Erc'h a ra. Glav a ra. Latar zo. Tomm eo. Tomm-tre eo. Yen eo. Yen-sklas eo...</p> <p>Yen, tomm, klouar, lous, fresk, pounner, pouk, gleb, mouest... eo. Glav, glav a-bil, glav puilh, erc'h... a ra. Heol, avel, koumoul, skorn, kurun, brumenn, latar, brumachenn, glizhenn, morenn, rev gwenn, riell, arnev, luc'hed... zo. Tomm a-walc'h eo dit ? Ket / Ya.</p> |
| <p>Réagir à des propositions, dans des situations de la vie courante (remercier, féliciter, présenter des excuses, accepter, refuser...).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formes exclamative, négative et affirmative • Exprimer l'accord, le | <p><i>Vie de la classe</i> Buhez ar c'hlas</p> | <p>Digarez / Digarezit ! Digarez ! Dale zo ganin. Digarezit ac'hanon. N'eo ket strikt, ingal eo, ne vern ket !</p> <p>Mat eo. Dreist ! Fiskal ! Dispar ! Deuet eo mat ganin / ganit ! Gourc'hemennoù ! Mat-kenañ ! Brav eston ! Mat-kaer ! Mat-tre ! Deuet eo brav ganeoc'h ! Kendalc'hit er mod-se !</p> |

| | | |
|---|---|---|
| <p>désaccord, le questionnement</p> <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bonne réalisation du schéma exclamatif • Travail de l'accentuation de phrase | | <p>Trugarez ! Trugarez dit / deoc'h ! Mersi bras ! Mil mersi !</p> <p>Mar plij ganeoc'h ! Trugarez vras deoc'h. Mersi bras dit / deoc'h ! Mann ebet ! Mat eo evel-se !</p> <p>Ha neuze, arsa, añfin, forzh petra !</p> <p>Eus petra ez peus ezhomm ? Ezhomm am eus eus / ag ur sizailh. Ezhomm am eus eus / ag ur c'hreion, ur geriadur.</p> |
| | <p><i>Jeux de société</i> C'hoarioù kevredigezh</p> | <p>C'hoariomp kartoù ! Fellout a ra dit c'hoari kartoù ganin ? Tremen da dro ! Tro da gartenn ! Ma zro / da dro eo. Kollet em eus / ez peus. Gounezet em eus / ez peus. Aet eo ar maout ganin / ganit. Deuet eo brav ganin / ganit. Un dro c'hoari c'hoazh ?</p> <p>Kemer ur gartenn er pigos. Truchet 'peus ! Sellet 'peus ! N'eo ket gwir ! Geo ! Gevier tout ! N'eo ket gwir, ne'm eus ket truchet 'ta !</p> |
| | <p><i>Débats</i> Kendivizoù</p> | <p>Mat eo. Mat eo din ! Brav ! Brav-tre ! Gwir eo ! Ar gwir zo ganit ! A-du emañ. A-du emañ penn-da-benn ganit ! Pas, fall eo. N'eo ket mat. N'eo ket reizh. N'emaon ket a-du, nann ! Me 'gav din... Da'm soñj... N'emaon ket a-du da vat. Marteze n'eo ket c'hoarvezet mod-se. Moarvat eo tremenet er mod-se. Gallout a rez displegañ adarre ? Selaou ouzhin ha displegañ a rin en-dro.</p> |

Repères de progressivité

Niveau A1

- Gérer la communication non verbale élémentaire.
- Épeler des mots familiers.
- Établir un contact social.
- Demander et donner des informations sur des sujets familiers, des besoins immédiats, poser des questions et répondre à des questions sur la situation dans l'espace, l'expression du goût, les besoins, la possession, l'heure, le prix, le temps qu'il fait.

Niveau A2

- Établir un contact social, être capable de gérer des échanges de type social très courts.
- Demander et fournir des renseignements.
- Dialoguer, échanger sur des sujets familiers, connus, des situations courantes.
- Réagir à des propositions, à des situations.

Niveau B1

- Échanger des informations.

- Réagir spontanément.
- Exprimer ses sentiments et réagir à des sentiments exprimés.
- Reformuler un élément d'une conversation pour quelqu'un qui n'a pas compris.
- Synthétiser les informations essentielles d'un document.
- Exploiter avec souplesse une gamme de langue simple pour faire face à la plupart des situations y compris au cours de sorties scolaires.

Complément cycle 3 - parcours bilingue : les disciplines

En parcours bilingue, l'enseignement vise la maîtrise équivalente des deux langues au regard des besoins des élèves et du projet d'école ; il s'appuie pour cela sur les différents domaines disciplinaires.

| Compétences | Disciplines | Formulations, approches culturelles, exemples de situations et d'activités |
|--|---|---|
| Réagir et dialoguer - Établir un contact social (pour présenter ...) - Réagir à des propositions, dans des situations de classe courantes (présenter, accepter, refuser...) - Demander à quelqu'un des informations simples et réagir en utilisant des formules connues à partir d'un sujet étudié - Dialoguer pour échanger / obtenir des renseignements sur des sujets déjà étudiés | <i>Breton</i> <i>Brezhoneg</i> | Da skouer: skrivadennoù meret gant ur skoliad pep hini d'e dro Kemerit ho kaier brouilhoñs evit ar skrivadenn ha skrivit: - brav, mat, kozh, yaouank, skañv, pounner, bras, bihan, buan... - skol, porzh, poull-neuial, familh, levr, kaier, kreion, sac'h-skol, legumaj, kig, laezh, dour... - pelec'h, penaos, pegoulz, peogwir, warc'hoazh, dec'h... Difaziomp asambles. Piv en deus c'hoant da skrivañ ouzh an daolenn ? Digejit «brav»... |
| | <i>Arts plastiques</i> <i>Arzoù-kaer /</i> <i>Arzoù neuziañ</i> | Goude ur weladenn er mirdi: - Piv eo al livourez ? - Geneviève Asse eo. - Petra vez livet ganti ? - Taolennoù glas gant livioù glas teñval ha glas sklaer. - Pelec'h ez peus gwelet he zaolennoù ? - E mirdi Gwened. - Petra a blij dezhi ? - Al liv glas, an oabl, ar mor, an natur, ar varzhoniezh. - Perak eo brudet Geneviève Asse ? - Abalamour d'he zaolennoù unliv gant ul liv glas implijet ganti nemetken. |
| | <i>Éducation musicale</i> <i>Sonerezh</i> | - Petra hon eus selaouet ? - Tud o kanañ. - Pet den zo ? - Daou baotr zo. - Penaos eo an ton ? - Mont a ra buan. Ret eo kanañ buan. - Perak ? - Marteze eo un ton evit dañsal buan. - Peseurt doare zo gante ? - An doare da ganañ zo anvet «kan-ha-diskan» peogwir ez eus unan a ro lañs d'ar c'han hag egile a respont en ur gemer dibenn pep frazenn evit chom hep koll al lusk. |

| | | |
|--|--|---|
| | <p><i>Histoire des Arts</i> Istor an arzoù</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Lennit an destenn vihan evit gallout respont asambles d'ar goulennoù gant an titouroù a zo e-barzh (...) - Piv a oa e-barzh ar strollad «Skol Pont-Aven» - Paul Gauguin, Emile Bernard hag ur strolladig arzourien all. - Petra a felle dezho ober ? - Fellout a rae dezho ober ar pezh a blijedezho en ur livañ. - Penaos e raent ? - Livañ a raent gant livioù-flamm, linennoù du tro-dro d'ar stummoù, hep traoù munut. <p style="text-align: right;"><i>Diwar «Istorioù bihan Breizh», Michèle Guilloux ha Gwennola Pichard, TES, 2021, p.58</i></p> |
| | <p><i>Éducation physique et sportive</i> Deskadurezh korf ha sport</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Kit daou-ha-daou. Peseurt dafar vo ret kemer gant pep daouad evit hon abadenn sport ? - Ur volotenn evit daou ha merkoù. - Petra a vank c'hoazh ? - Ar metr a vank. - Da betra e servij ? - Servijout a ra da vuzuliañ an hirder. - Gant piv e vo kemeret ? - Ganin, mar plij. Fellout a ra din muzuliañ. - Peseurt daouad a c'hounezo ? - An hini a c'hell bannañ ar volotenn ar pellañ posupl hep lakaat anezhi da gouezhañ war al leur dek gwech da heul. |
| | <p><i>Enseignement moral et civique</i> Keodedouriezh</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Petra eo ar reolennoù evit mont d'an arvest ? - Ret eo bale daou-ha-daou er straedoù. - Ret eo chom war ar riblenn. - Ret eo gortoz a-raok treuziñ. - Arabat flapiñ e-pad an arvest. - Ha petra c'hoazh ? - Arabat redek war an hent pe er sal. - Ret eo chom azezet e-pad an arvest. - Pegoulz vo savet ar goulennoù prientet ganeomp evit atersiñ ar sonerien ? - E dibenn an arvest e vo graet. - Dasparzhet ho peus ar goulennoù etrezoc'h ? - Ya, roll ar goulennoù zo ganin, en urzh vat. |
| | <p><i>Histoire</i> Istor</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Lennit an destenn vihan evit gallout respont asambles d'ar goulennoù gant an titouroù a zo e-barzh (...) - Piv eo bet Frañsez Kentañ ha penaos e oa ? - Roue Bro-Frañs eo bet eus 1515 betek 1547, ha c'hoant en doa da ziskouez e c'halloud. - Petra en deus savet ? - Savet en deus kastell Chambord a zo ar c'hastell brasañ e-touez kistilli al Liger. - Penaos eo ar c'hastell ? - Ar c'hastell zo bras gant 426 a salioù, 77 a skalieroù, 282 a siminalioù ha savet eo bet war ar maez. <p style="text-align: right;"><i>Diwar «Frañsez Kentañ e kastell Chambord», https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/Istor_kelchiad_3_gant_Taboulin/</i></p> |

| | | |
|------------------------------|---|--|
| | | Letempsdesrois/frañsez-kentañ-e-kastell-chambord.html |
| Géographie Geografiezh | <ul style="list-style-type: none"> - Sed amañ ur grafik hag a ziskouez deomp an niver a dud a zo o chom e meurgêr Roazhon (e glaz), e kêr Roazhon (e gwer) hag er c'humunioù tro-dro da Roazhon (e ruz) abaoe 1968. Pet a dud a oa o chom e meurgêr Roazhon e 1968 ? - 250 000 den a oa o chom e Roazhon e 1968. - Pet a dud a oa o chom e meurgêr Roazhon e 2018 ? - 450 000 a oa e 2018. - Ha war gresk pe war zigresk eo aet an niver a dud a zo o chom e meurgêr Roazhon ? - War gresk eo aet. 200 000 den ouzhpenn zo. - Sellit mat ouzh al linennoù gwer ha ruz. Petra zo c'hoarvezet abaoe 2013 ? - Muioc'h a dud zo er c'humunioù tro-dro eget e kêr. <p style="text-align: right;"><i>Diwar Geografiezh kelc'hiad 3, CM1, tem 1: Ober anaoudegezh gant al lec'hioù tro-dro deomp, TES, 2023.</i></p> | |
| Sciences Skiantoù | <ul style="list-style-type: none"> - Pegeit e pad brazezed ar grouell ? - Padout a ra nav miz. - Petra eo ment ha pouez ur babig ganet dre vras ? - Hanter-kant santimetr a vent ha tri c'hilo a bouez eo. <p style="text-align: right;"><i>Diwar «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.97</i></p> | |
| Technologie Teknologiezh | <ul style="list-style-type: none"> - Penaos e tro rodoù ur marc'h-houarn ? - Treiñ a reont gant sikour ur chadenn etre div rod dantek. - Petra a c'hoarvez gant ur graoñenn vihan ? - Mont a ra ar velo buanoc'h, met diaesoc'h eo evit pouezañ war an troadikelloù. <p style="text-align: right;"><i>Diwar «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.171</i></p> | |
| Mathématiques Matematikoù | <p>Daou roll zo: ur skoliad.ez a c'hoari roll ar skolaer.ez, pep hini d'e dro / he zro.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapit ho kaieroù brouilhoñs. Selaout mat skrivadenn an niveroù. Skrivit kant daou ha tri-ugent... - Gallout a rez adlavaret, mar plij ? - Kant daou ha tri-ugent... Skrivit... <p>- Tapit ho stilo gwer evit difaziañ bremañ. Piv en deus c'hoant da skrivañ kant daou ha tri-ugent ouzh an daolenn ? Savit ho piz. Laina, deus ouzh an daolenn...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gwir pe gaou ? (...) - Piv zo a-du gant Laina ? ... Ya, se an hini eo. Mat-tre. (...) <ul style="list-style-type: none"> - Petra hon eus ezhomm da c'houzout evit jediñ dispign pep hini ? - Ezhomm hon eus da c'houzout priz an esañs, priz ar boued ha priz ar plas-kampiñ. | |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>- Trawalc’h eo hervezoc’h ? - Pas, n’eo ket trawalc’h, ret eo gouzout pet den zo ivez.</p> <p style="text-align: right;"><i>Diwar «Mat er CM2», TES, 2023, p.123</i></p> |
|--|--|--|

Parler en continu

| ATTENDUS DE FIN DE CYCLE | | |
|--|--|--|
| <p>Niveau A1 (niveau introductif ou de découverte) : L’élève est capable d’utiliser des expressions et des phrases simples pour parler de lui et de son environnement immédiat.</p> | | |
| <p>Niveau A2 (niveau intermédiaire) : L’élève est capable de produire en termes simples des énoncés sur les gens et les choses</p> | | |
| <p>Niveau B1 (niveau d'utilisateur indépendant : niveau seuil) : L’élève peut assez aisément mener à bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points.</p> | | |
| Connaissances et compétences associées | Approches culturelles, exemples de situations et d'activités | Formulations |
| <p>Reproduire un modèle oral (répéter, réciter...).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nombres ordinaux de 1 à 31 • Indénombrables (kafe, bara, amann...) <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respect des accentuations et des formes contractées orales • Rythme • Bonne segmentation • Reproduction correcte des phonèmes spécifiques ... | <p><i>Activités rituelles, date, saisons</i></p> <p>Lidoù, deiziad, mareoù-amzer</p> | <p>Hiziv emañ ar Yaou kentañ a viz C’hwevrer 2024.</p> <p>Hiziv emañ al Lun 11 a viz Meurzh 2024.</p> <p>An hañv / an diskar-amzer / ar goañv / an nevez-amzer eo.</p> <p>An deizioù zo o tigrskiñ, hag an delioù zo o rouzañ; an diskar-amzer eo.</p> |
| | <p><i>Comptines, chansons, saynètes, poèmes, proverbes</i></p> <p>Rimadelloù, kanaouennoù, sketchoù, barzhonegoù, troioù-lavar</p> | <p>Kanaouennoù:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Ha me ‘blij din» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Demat deoc’h» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) - «Ar gastolorenn (gastolodenn) difoñset» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !) - «Me ‘m eus un ti ribl ar Blavezh, hag a zo toet gant krapouezh» (1, 2, 3, Kanañ a ri !) <p>Rimadelloù:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Kafe-bara-amanenn» (Enora) - «Pelec’h emañ ?» (Enora) - «Pegoulz» (Enora) - «Perak...peogwir» (Enora) - «Da belec’h ‘maout o vont ?» (Enora) - «Me an hini eo» (Enora) - «Petra zo kaoz ?» (Enora) - «Bras a-walc’h» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !) - «Va (Ma) faotrig, ret eo dit !» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !) - «An daol» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !) - «Ar podig pri» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !) - «Perak eo du da c’henou ?» (1, 2, 3, Rimadelloù a ri !) <p>Sketchoù ha pezhioù-c’hoari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Sketchoù evit deskiñ komz» - «Istorioù Rozenn ha Fañch al laer» |

| | | |
|--|-------------------------------------|---|
| | | <p>- Pezh-c'hoari «Ar bleiz zo deuet en dro» - Pezh-c'hoari «An tri forban (forbann)» - «Ar bleizi» Pezhioù-c'hoari - «Korn ar c'hoariva» - «Meudig» Pezh-choari - «Ar soner fleüt» Pezh-c'hoari - «Enez al legumaj» - «War al leur c'hoari»</p> <p>Barzhonegoù: - «Ar wezenn», «Ar c'hleuzioù»,... (Naig Rozmor), «1, 2, 3... Rimadelloù a ri !», TES, 2012 - «An amzer ha me»,... (Jean-Claude Le Ruyet), «1, 2, 3... Rimadelloù a ri !», TES, 2012 - «O mamm ! Va mamm !», «O ! Kaoc'h ki !» (Goulc'han Kervella), «1, 2, 3... Rimadelloù a ri !», TES, 2012 - «Perak ne rafen ket», «Dic'hrad»,... (Anjela Duval) - «Me zo ganet e-kreiz ar mor» (Yann-Ber Kalloc'h)</p> <p>Troioù-lavar: "Labour sul, labour null !" "Amzer zo, gant ma pado !" "Ur sac'h goullou ne chom ket en e sav !" "Farz-forn vez debret gant an dorn !" "Ur c'hazh buan n'eo ket mat da logota !" ...</p> |
| | <p><i>Nourriture</i> Boued</p> | <p>Bara amann, bara kaotigell, bara mel, bara gwenn, bara du, bara laezh, kig-ha-fars, rost ar forn, silzig hag avaloù-douar, kouign amann, pato poazh, laezh ribod, soubenn al laezh, krampouezh ed du, ur grampouezhenn sukr, kaotigell sivi, yod per, yod avaloù, un tamm farz du, ur banne laezh, farz-forn, gwastell mod Breizh, gwastell vreton...</p> <p>Sevel un tuto-rekipe (radio pe video): Evit fardañ ur wastell avaloù ho peus ezhomm da gaout: avaloù, bleud, sukr, vioù, eoul, holen, sukr vanilhet, goell ha kanell. Dibluskit pevar aval bras, troc'hit anezhe a dammoù. Meskit anezhe en ur saladennaouer gant nav loaïad bleud, c'hwec'h loaïad sukr, daou vi, pevar loaïad eoul, ur meudad holen, ur sac'hadig sukr vanilhet, un hanter sac'hadig goell hag ul loaïad vihan kanell. Lakit an toaz en ur plad-forn ha lakit ar pladad-mañ en ur forn raktommet da daou c'hant derez e-pad pemp munut ha tregont.</p> <p><i>Diwar «Ober e Brezhoneg, ur wastell avaloù», TES</i></p> |
| | <p><i>L'heure</i> An eur</p> | <p>Setu an eurier / horolaj. Pet eur eo ? Un / div / teir / peder / pemp /</p> |

| | | |
|--|---|--|
| | | <p>c'hwec'h / seizh / eizh / nav / dek / unnek eur beure / goude merenn. Teir eur rik. Kreisteiz, kreiznoz / hanternoz, hanter, ha kard, nemet kard. Div eur pemp / dek / ugent / pemp warn-ugent. Div eur nemet pemp / dek / ugent / pemp warn-ugent. Un eur / un eurvezh Gortozet em eus un eurvezh-pad a-raok gallout mont tre.</p> |
| | <p><i>Virelangues</i> Touellerioù-teod</p> | <p>«Dek den drouk, Dorn ha dorn, 'N un dro dañs Difeson»</p> <p>«Kant kazh kamm Kozh ha klañv Krabanoù dezhe 'Vel kranked O kraziañ krampouezh E kreiz-kêr»</p> <p>«Mil mell marc'h Mac'hagnet Mouest o moue 'Vel ar mor»</p> <p>«Yer 'r paotr Youn Yaouank ha yac'h War yoc'h teil 'Kreiz al liorz O tebriñ yod yen»</p> <p>«C'hwec'h plac'h eus Benac'h war c'hwec'h marc'h o redek war-lerc'h c'hwec'h karr da c'hwec'h eur d'ar Merc'her c'hwec'h a viz C'hwevrer...»</p> |
| <p>Lire à haute voix et de manière expressive un texte bref.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imparfait (narration) • Présent • Introduction du futur | <p><i>Lecture d'un conte à une autre classe</i> Lenn ur gontadenn d'ur c'hlas all</p> | <p>«Ur wech e oa ur vro teñval-tre. E-barzh ar vro-se e oa ur c'hoad teñval-tre. E-barzh ar c'hoad-se e oa ur c'hastell teñval-tre. Dirak ar c'hastell-se e oa un nor teñval-tre. A-dreñv an nor deñval-se e oa ur sal teñval-tre. E-barzh ar sal-se e oa diri teñval-tre...» <i>Un istor teñval-tre, Ruth Brown, TES</i> «Kabellig-ruz», «Tri femoc'h bihan», «Ar c'havr hag he mennoù-gavr»...</p> |
| <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liaisons, fluidité • Bonne réalisation de la longueur et de la qualité des sons vocaliques et des nasales • Prononciation irrégulière du v [o, v, w] | <p><i>Préparation d'un envoi à des correspondants</i> Prientiñ ur skrid da genskriverien</p> | <p>Penaos emañ kont ? Setu foto ma skol. Ha setu ma skolaer, an Aotrou / an Itron Le Gall / ar Gall. Bevañ a ran tost da ma skol. Mont a ran di war droad bemdez. Gwelet a rin ac'hanout e miz Meurzh. Kontant-tre on oc'h ober da anaoudegezh. An danvezioù a blij din ar muiañ eo ar matematikoù hag ar sport, met ar yezhoù a blij din kalz ivez.</p> |

| | | |
|---|---|---|
| | <p><i>Faire un bulletin météo de différentes villes</i> Ober ur c'hemenn amzer diwar meur a gêr</p> | <p>Fall eo an amzer. Fresk eo e Brest hiziv hag avel zo ivez. Erc'h zo e Pondi. Glav a ra e Montroulez. Brav eo an amzer e Plougastell. Met tomm-tre eo e Roazhon ha sec'h eo ivez.</p> <p>Tomm ha pounner eo an amzer e Roazhon hiziv, met an avel fresk zo o tont eus ar C'hornôg dija, glav a raio e Brest warc'hoazh beure hag e Breizh a-bezh da c'houde.</p> |
| <p>Se présenter oralement et présenter les autres.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marque de la personne dans le verbe conjugué • Être, avoir et verbes réguliers au présent dont la conjugaison avec l'auxiliaire «<i>ober</i>»/(<i>faire</i>) • Utilisation de la 3e personne du singulier et du pluriel <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bonne réalisation des sons consonantiques y compris en liaisons • Bonne réalisation des diphtongues | <p><i>Identité, goûts</i> An den hag ar pezh a blij dezhañ</p> | <p>Louise eo ma anv. Nav bloaz on. Ur c'hoar am eus. Bevañ a ran e Gwengamp. Eus Breizh e bro C'hall on. Matematikoù ha geografiezh a blij din er skol. Plijout a ra din / c'hoari bolotenn / ar c'hoarioù video...</p> <p>Setu ma mignon Karim. Ur breur / Daou vreur hag ur c'hoar en deus. Setu ma mignonez Yuna. Tri breur ha div / teir c'hoar he deus. Loened a blij din / dezhañ / dezhi kalz. Ur c'hi / daou gi, ur c'hazh / daou gash, ur pesk(ig) ruz / daou besk(ig) ruz am eus / en deus / he deus Anna ha Lizig, ma mignonezed karetañ / Youn ha Per, ma mignoned karetañ o deus daou gash brav-tre. Du int tout ha daoulagad glas o deus.</p> <p>Erwan / Liza zo bras / bihan. Kreñv eo Erwan / Liza. Blev du / melen / ruz / rodellek... en deus / he deus. Jentil eo. N'eo ket ur paotr / ur plac'h tort. Katell he deus / Youn en deus daoulagad glas / du / rous. Lunedoù, botoù du zo ganti / gantañ. Ma mignon bras / mignonez vras eo. Plijus eo c'hoari gantañ / ganti.</p> <p>Me zo mab da Yannig ha Maina. Daou vreur am eus. Ne'm eus c'hoar ebet. Ne'm eus na breur na c'hoar. Me am eus un hanter-vreur / hanter-c'hoar. Ma zad-kozh zo bev / marv. Me zo o chom gant ma zad ha ma mamm / gant ma zad / gant ma mamm. Me zo er CM2. Me zo dek vloaz. Ganet on bet er bloavezh 2015 e Sant-Brieg. Me zo eus Bro-Dreger, eus Lannuon. Me zo a Vro-Wened, a Bloue. Me zo o chom war ar maez / e kêr. Me zo tost d'ar vourc'h, d'ar mor, d'ar stalioù. Me zo pell diouzh ar vourc'h, diouzh ar mor, diouzh ar stalioù.</p> <p>Ober a ran sport, gouren, tennis... C'hoari a ran football / ar c'hartoù. Seniñ a ran en ur bagad / en ur strollad muzik, dañsal a ran en ur c'helc'h keltiek / en ur strollad hip-hop. Ne</p> |

| | | |
|--|---|--|
| | | <p>ran ket judo. Gwelloc'h eo din lenn evit / eget bageal. Sot on gant Harry Potter.</p> <p>Tremen a ran kalz amzer dirak ma urzhiataer. Sellet a ran ouzh an tele bemdez / bemnoz, da c'hwec'h eur d'abardaez, d'ar sadorn da noz. Sellet a ran ouzh ar filmoù, ar c'heleier, ouzh an abadennoù e brezhoneg...</p> |
| <p>Décrire son environnement quotidien, des personnes et/ou des activités culturellement connotées.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Préposition de temps : da • Conjonctions : ha/hag, mes... • Utilisation du présent <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bonne perception du/des morphème(s) pluriel(s) des noms et des marques des personnes des verbes | <p><i>Les jours de la semaine</i> Deizioù ar sizhun</p> | <p>D'al Lun e c'hoarian basket ha d'ar Sadorn ez an da neuial gant ma mignoned. D'ar Sul e teuont da redek ganin. Mont a reomp da redek asambles d'ar Sul.</p> <p>Bep sadorn e vez c'hoariet hand-ball ganin. Bemdez ez an da labourat, nemet d'an dibenn-sizhun a zo dilabour.</p> |
| | <p><i>Figures contemporaines : Sports, monde du spectacle</i> Tud a-vremañ: sportoù, filmoù, arvestoù...</p> | <p>Warren Barguil zo ur sportour eus Henbont. Reder marc'h-houarn eo. Gounezet en deus tennadoù e bro Frañs hag e bro Spagn, ha kampion Frañs eo bet ivez.</p> <p>Kaolila zo anv ur strollad merc'hed gant Marion Gwenn, Arzela Abiven ha tud all. Kanañ a reont e brezhoneg. Ar sonerezh a blij din.</p> <p>Krismenn vez graet dioutañ. Eus Landerne eo. Met bevañ a ra e Kreiz Breizh. Kanañ a ra kan-ha-diskan ha <i>human beat box</i>. Ma c'haner karetañ an hini eo.</p> <p>Ar filmoù Marvel a blij din peogwir ez eus enno dreistharozed gant kalz a avanturioù. An aktorien zo barrek-tre evit an arvestoù emgann. Farsus int ivez e filmoù zo evel «Gwarded ar c'halaksienn».</p> <p>Ar filmoù skiant-faltazi evel Star Wars eo ma re garetañ peogwir ez eus kalz a fent etre an harozed, emgannoù en egor gant egor-listri bras divent, met ivez duvelloù gant klezeier-lazer.</p> |
| <p>Raconter une histoire courte à l'aide de supports visuels.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expression du temps (d'al Lun, dilun...) • Déterminants : ar al an ur ul un • Prépositions et contractions préposition + article : e-barzh ar = er, en, el... ; prépositions conjuguées : enni... | <p><i>Transposer et raconter une histoire à un autre groupe, une autre classe, littérature de jeunesse</i> Azasaat ha kontañ un istor d'ur strollad all, d'ur c'hlas all, lennegezh evit ar yaouankiz</p> | <p>Mammig zo droug enni. Stlabez zo en ti... Dilun em boa kavet un arzh du er yenez... Dimeurzh em boa kavet ur vuoc'h war an daol... Dimerc'her em boa kavet ur c'hrokodil e-barzh ar gibell... Diriaou em boa kavet un aerouant e-barzh an armel-dilhad... Digwener em boa kavet ur briñsez dindan ar skalieroù... Disadorn em boa kavet un dañvadez wenn e-barzh ar c'hav... Disul em boa lavaret: «Mammig, sioul eo ma mignoned ! Kousket int war ma gwele.»</p> <p><i>Testenn azasaet diwar «Mammig a zo droug enni», Kerrain Mark, Verot Mael, Sav-Heol, 2012</i></p> |

| | | |
|---|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> Repérage du passé composé et plus-que-parfait (à adapter dans la transposition) | | <p><i>Kontañ ur stumm azasaet prientet er c'hlas eus albomoù anavezet mat:</i> <i>«Ar groufalo», «Ar bleiz 'zo deuet en-dro», «An tri forban», «Max e bro al loened fall»...</i></p> |
| <p>Faire une brève annonce (date, anniversaire, invitation...) en situant l'événement dans le temps et l'espace.</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> L'impératif <p>Phonologie</p> <ul style="list-style-type: none"> Bonne prise en compte du schéma intonatif de la phrase et des groupes de sons voyelles / consonnes | <p><i>Fêtes d'anniversaire et fêtes calendaires</i> <i>Deizioù-ha bloaz, gouelioù</i></p> <p><i>Tournois de football, basket-ball... de gouren</i> <i>C'hoariadegoù mell-droad, basket... gourenadegoù...</i></p> | <p>D'ar Gwener 12 a viz Meurzh e vo ma deiz-ha-bloaz / ur gouel familh. Dalc'h / Dalc'hit soñj eus an deziad ha deus 'ta / deuit 'ta. <i>Pedet out / oc'h da goan adalek c'hwec'h eur betek dek eur noz. Ha degas / degasit ur gwiskamant rak un abadenn dañs masklet a vo aozet da c'houde evit ar re o do c'hoant da genderc'hel an nozvezh.</i></p> <p>An dibenn-sizhun da zont e vo darvoudoù sport savet ganeomp evit dastum arc'hant evit an teleton. Deuit niverus d'ar c'hrogadoù gant ho mignoned ! <i>Roet vo an holl arc'hant rastellet d'ar gevredigezh evit sikour an enklaskerien a stourm a-enep ar c'hleñvedoù rouez.</i></p> |

Repères de progressivité

Niveau A1

- Lire à haute voix et de manière expressive un texte bref après répétition (un court texte dialogué, un bref discours de bienvenue, un court texte fictif, informatif).
- Reproduire un modèle oral.
- Présenter ou décrire : se présenter et se décrire, parler de ses intentions, décrire des personnes, des objets ou des animaux, décrire ses activités préférées.
- Raconter : juxtaposer des phrases simples pour raconter une histoire courte en s'aidant d'images.
- * *La prononciation d'un répertoire très limité d'expressions et de mots mémorisés est compréhensible pour un locuteur habitué aux locuteurs du groupe linguistique de l'apprenant.*

Niveau A2

- Faire une présentation ou une description.
- Présenter un projet.
- Raconter.
- Expliquer.
- * *La prononciation est en général suffisamment claire pour être comprise malgré un net accent mais l'interlocuteur devra parfois faire répéter.*

Niveau B1

- Reformuler, présenter, décrire.
- Raconter.
- Exprimer son opinion personnelle.
- Argumenter.
- Formuler des hypothèses.
- Expliquer.
- * *La prononciation est clairement intelligible même si un accent est perceptible et si des erreurs de prononciation peuvent survenir.*

Complément cycle 3 - parcours bilingue : les disciplines

En parcours bilingue, l'enseignement vise la maîtrise équivalente des deux langues au regard des besoins des élèves et du projet d'école ; il s'appuie pour cela sur les différents domaines disciplinaires.

| Compétences | Disciplines | Formulations, approches culturelles, exemples de situations et d'activités |
|---|--|--|
| <p>Parler en continu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reproduire un modèle oral (répéter, réciter...) - Lire à haute voix et de manière expressive un texte bref - Présenter oralement aux autres un sujet court préparé, à l'aide de supports visuels, en situant les éléments connus dans le temps et l'espace - Décrire son environnement proche en lien avec des activités connues | <p><i>Breton</i> Brezhoneg</p> | <p>Kinnig ur raktres a denn d'ar brezhoneg d'ar c'hlasoù all, da skouer: Setu fotoioù eus hol labour e brezhoneg gant ar c'hlasoù all. Bep Meurzh ez eomp da lenn istorioù berr d'ar re vihan gant albomoù dibabet gante. Prientet hon eus ur pezh c'hoari diskouezet dirak ar skol evit pleustriñ a-raok tremen dirak tud ar vugale...</p> |
| | <p><i>Arts plastiques</i> Arzoù-kaer / Arzoù neuziañ</p> | <p>Deskrivañ e dresadenn / livadur, da skouer: Livet em eus an oabl hag an natur gant kalz a livioù sklaer evit diskouez al levez e-pad an hañv amañ. Lakaet em eus livioù teñval aze evit skeudennaouiñ ar goañv.</p> <p>Deskrivañ un daolenn: al lec'hioù... E-kichen ar c'hoad ez eus un ti gant ur wezenn vras en e gichen. Ur wenodenn a dreuz ar jardin evel ur sarpant o ruzañ er geot. Dirak / a-dreñv, a-zehoù / a-gleiz, dindan / a-us... e weler...</p> |
| | <p><i>Éducation musicale</i> Sonerezh</p> | <p>Displegañ e soñj, e fromoù, da skouer: Plijout a ra din selaou an delenn peogwir e plij din sonerezh Cécile Corbel: savet he deus sonerezh «Arrietty», un dresadenn vev gant Hayao Miyazaki. Plijus ha sioul eo son an delenn ganti. Pa selaouan ar sonerezh-se e soñjan e istor Arriety e bed ar boudoù bihan adarre: bamus e oa skeudennoù ar film hag hec'h avanturioù.</p> |
| | <p><i>Histoire des Arts</i> Istor an arzoù</p> | <p>«Setu un delwenn hag a zo bet kizellet da vare ar Gelted en eil kantved kent Jezuz-Krist. Tost d'un hanter vetrad eo hec'h uhelder. Kavet eo bet e Breizh, e Paoul. Ur barzh an hini eo, peogwir e talc'h ul lourenn. Al lourenn zo ur benveg seniñ eus familh an delenn.» <i>Diwar «Istorioù bihan Breizh», Michèle Guilloux ha Gwenola Pichard, TES, 2021, p.10</i></p> |
| | <p><i>Éducation physique et sportive</i> Deskadurezh korf ha sport</p> | <p>Degas soñj eus reolennoù ur c'hoari, da skouer: Ret eo sevel daou skipailh. Ret eo redek ar buanañ posupl evit degas traoù en e voest. Pep tra a gont evit ur poent. Arabat kemer meur a dra en un taol. Ret eo kaout ar muiañ a draoù evit gounit. Posupl eo ijinañ</p> |

| | | |
|--|---|--|
| | | strategiezhoù evit mont buanoc'h evel bannañ an traoù da c'hoarierien all ar skipailh. |
| | <i>Enseignement moral et civique</i> Keodedouriezh | Degas soñj eus reolennoù ar c'hlas, da skouer: «Ret eo leuskel an dud da gomz betek penn ha sevel ar biz evit gallout respont pe evit lavarout e soñj. Arabat troc'hañ ar gaoz. Diwallit, ret e vo chom war evezh evit bezañ sur e vo ar gaoz gant pep hini en do goulennet.» |
| | <i>Histoire</i> Istor | Da skouer: kinnig ur gartenn istorel «Ar gartenn a ziskouez ar c'henwerzh «tric'horn» ha hent ar bigi. Ar bigi a yae eus Europa betek broioù Afrika evit eskemm marc'hadourezh didalvoud gant sklaved en Afrika. Ar sklaved a oa eskemmet gant sukr, kafe, ha kotoñs en Amerika. Distreiñ a rae ar bigi da Europa gant ar produioù-se.» <i>Diwar «Istorioù bihan Breizh», Michèle Guilloux ha Gwenola Pichard, TES, 2021, p.42</i> |
| | <i>Géographie</i> Geografiezh | «C'hoant 'm eus da vont da Enez-Groe. Loc'hañ a rin kuit eus Landaol er c'harr-tan. Seizh kilometr warn-ugent vo evit mont d'an Oriant. Goude e kemerin ar vag eus an Oriant betek Enez-Groe. C'hwezek kilometr war vor a vo d'ober.» <i>Diwar Geografiezh kelc'hiad 3, CM1, tem 1: Ober anaoudegezh gant al lec'hioù tro-dro deomp, TES, 2023.</i> |
| | <i>Sciences</i> Skiantoù | Deskrivañ ur skeudenn, da skouer: Gwelet e vez war ar skeudenn maketenn ur voul-douar sklerijennet gant ul lamp. Se zo evit displegañ ar mareoù-bloaz disheñvel war an Douar. <i>Diwar «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.140</i> |
| | <i>Technologie</i> Teknologiezh | Deskrivañ ur skeudenn, da skouer: Gwelet e vez war ar skeudenn pevar doare da lakaat war enaou an ampoulennoù a zo daoulagad ur bolom. Met un doare zo fall peogwir ne c'hell ket mont en-dro. <i>Diwar «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.165</i> |
| | <i>Mathématiques</i> Matematikoù | Displegañ un teknik matematik anavezet d'ar re all, en ur zifaziañ, da skouer: $203+128=$ Daou c'hant tri mui kant eizh warn-ugent. Sammañ a ran an unanennoù. Tri mui eizh a ra unnek: un unanenn zo hag un degad ouzhpenn. Zero mui daou zegad mui an degad ouzhpenn a ra tri degad. Daou gantad mui unan a ra tri c'hantad. An disoc'h a zo tri c'hant unan ha tregont. Posupl eo implijout |

| | | |
|--|--|---|
| | | dafar gant unanennoù, degadoù ha kantadoù evit jediñ, hag ober eskemmoù, met an teknik-mañ a ya buanoc’h. |
|--|--|---|

Écrire

| ATTENDUS DE FIN DE CYCLE | | |
|---|--|---|
| Niveau A1 (niveau introductif ou de découverte) : L’élève est capable de copier un modèle écrit, d’écrire un court message et de renseigner un questionnaire simple. | | |
| Niveau A2 (niveau intermédiaire) : L’élève est capable de produire des énoncés simples et brefs. | | |
| Niveau B1 (niveau d'utilisateur indépendant : niveau seuil) : L’élève peut écrire un énoncé simple et bref sur des sujets familiers ou déjà connus. | | |
| Connaissances et compétences associées | Approches culturelles, exemples de situations et d'activités | Formulations |
| Copier des mots isolés et des textes courts. Grammaire <ul style="list-style-type: none"> • Nombres cardinaux y compris les formes au féminin • Nombre ordinal (date) • Présent et impératif Phonologie <ul style="list-style-type: none"> • Repérage de régularités et d'irrégularités dans le passage de la phonie à la graphie et inversement (ex : z, zh...). | <i>Cartes de vœux</i> Kartennoù-hetoù | Nedeleg laouen ! Nedeleg laouen d’an holl ! Bloavezh mat ! Bloavezh mat da dud an ti ! Hetañ a reomp dit / deoc’h ur bloavezh mat ! Gouel laouen dit / deoc’h ! Gourc’hemenoù ! D’ar c’hentañ a viz Genver Hetañ a ran Bloavezh mat dit ha da dud an ti, yec’hed mat d’an holl. Spi am eus gwelet ac’hanoc’h goude ar vakañsoù. Ken ar c’hentañ. |
| | <i>Nombres</i> Niveroù | Skriv / Skrivit an niveroù ! Unan... kant... mil... dek mil... unan daou tri pevar pemp / unan div teir peder pemp triwec’h mil nav c’hant seizh hag hanter-kant, daou c’hant mil c’hwezek ha tri-ugent, ... |
| | <i>Nourriture</i> Boued | Adskriv rekipe ar gwastilli war da gaiser rekipeoù. Mesk tri vi, ul loaïad sukr, gant bleud ha laezh... Ret eo meskañ ar bleud hag ar goell asambles, ouzhpennañ ar sukr hag ar vioù, meskañ adarre ha lakaat al laezh goustadik er fin. |
| | <i>Courts poèmes</i> Barzhonegoù berr | Ar c’hleuzioù O c’haloupat ‘kreiz ar menez Me ‘m eus kavet kraoñ-kelvez Irin ruz ha mouar du Leizh ar c’hleuzioù a bep tu. Naig Rozmor «1, 2, 3... Rimadelloù a ri !», TES, 2012, p. 56 Sevel barzhonegoù berr diwar barzhonegoù all, da skouer (diwar Naig Rozmor): O c’haloupat e-kreiz ar c’hoad Me ‘m eus kejet gant un houad, |

| | | |
|---|---|--|
| | | Ul louarn ruz hag evned du Leizh ar gwez a bep tu. |
| Écrire sous la dictée des expressions connues. Grammaire • Le pluriel des noms et les singulatifs • Les prépositions et repérage des prépositions conjuguées (evidoc’h ...) • Les adjectifs (dont le repérage des formes mutées) | <i>Jeux de rôle, écriture de saynètes</i> C’hoarioù roll, skrivañ sketchoù | En ostaleri: - Mar plij ganeoc’h ! - Ya, Aotrou / Itron. Petra ho po ? - Kig bevin gant fritez, mar plij. - Kig bevin gant fritez. Hag evidoc’h, Aotrou / Itron ? - Kig yar gant legumaj. - Kig yar gant legumaj. Mat eo. - Trugarez. - Peseurt dibenn-pred a yay ganeoc’h ? - Me am bo un tamm tartezenn frouezh ruz. - Un tamm tartezenn gant ur voul skorn vanilha ? - Ne’m bo ket, trugarez, arabat mont re bell ganti memes tra. |
| | <i>Chasse au trésor</i> Klask an teñzor | Degas ur reolenn c’hlas din / ur c’hreion gwer, un drousenn velen... Klask ar gerig a zo koachet a-dreñv unan eus urzhiataerioù ar c’hlas: skrivet e vo warnañ da belec’h mont goude evit kavout an teñzor. |
| Renseigner un questionnaire. Grammaire • Réinvestissement de l’ensemble des structures travaillées | <i>Famille</i> Familh | Pet breur ha c’hoar az peus / ho peus ? Tri. Petra eo o anv ? Julia, Lois hag Enora. Pet vloaz int ?... / Pe oad int ?... Tri bloaz, pemp bloaz, ha seizh vloaz hanter int. Petra eo o dudi karetañ ? Mont d’ar poull-neuial evit ar re yaouankañ ha lenn mangaioù evit an hini goshañ. |
| | <i>Animaux familiers</i> Loened kar | Peseurt loened az peus / ho peus ? Pet loen az peus / ho peus ? ... am eus. Penaos e rez war-dro da gi ? Fardañ a ran boued dezhañ gant ma zad ha kas a ran anezhañ da bourmen gant ma mamm. |
| | <i>Sports</i> Sportoù | Petra eo da sport karetañ ? ... eo. Peseurt sport vez graet ganit / ganeoc’h ? ... vez graet ganin. Pegoulz e rez sport ? ... e ran. Ha krogadoù zo ? Ya, krogadoù zo, met pas alies: unan gwir zo e dibenn ar bloavezh, hag unan ouzhpenn a-raok vakañsoù Nedeleg. |
| | <i>Loisirs</i> Dudi | Peseurt dudi all a rez / a rit ? .. a ran. |

| | | |
|---|--|--|
| | | Dafar az peus ezhomm da gaout ? Botoù-sport am eus ezhomm da gaout nemetken peogwir e vez roet an holl dafar deomp gant ar c'hlub. |
| | Goûts Ar pezh a blij | Petra a blij dit / deoc'h ? ... a blij din. Perak ne blij ket dit... ? ... ne blij ket din, peogwir... |
| Produire de manière autonome quelques phrases sur soi-même, les autres, des personnages réels ou imaginaires. Grammaire • Présent, 1re personne du singulier de être, avoir, verbes réguliers dont la conjugaison avec l'auxiliaire «ober»/(faire) • Distinction du verbe avoir : possession et accompagnement «am eus / zo ganin»... | <i>Description physique, jeu du portrait</i> Deskrivadur korf, c'hoari ar poltreoù | Mat an traoù ! Ur paotr / plac'h on. Bevañ a ran e Gwitreg. Daoulagad rous ha blev berr du am eus. Lunedoù zo ganin. Gouren ha redek a blij din. C'hoari a ran hand-ball ivez en ur c'hlub gant ma mignoned d'ar Merc'her. Estelle Nze Minko ha Luka Karabatic zo kampioned barrek-tre. Plijout a ra din sellet ouzh o c'hrogadoù. Piv on ? Tangi eo ma anv ha nav bloaz on. Ganet on bet d'ar bevar a viz Mae 2015 e Brest. Mab henañ ar familh on. E Landerne emeon o chom bremañ... Ar sorserez zo ur wrac'h kozh gant un tog pik war he fenn. Gwisket eo e du. Nijal a ra war ur valaenn e-pad an noz. Drouk eo gant ar vugale hag ober a ra aon dezhe. |
| | <i>Onomatopées</i> Trouzadelloù | Kwak kwak ! Mou mou ! Kokelikelo ! Aiou ! Menam ! Waou ! Opala ! Hañ hañ ! C'hac'hac'ha ! Badadaou ! Itichi ! Baling balang ! Dao dao dao ! Kêno ! |
| Décrire des objets, des lieux. Grammaire • être, avoir et verbes réguliers au présent dont la conjugaison avec l'auxiliaire «ober»/(faire) : 1re et 3e personnes. • Adjectifs • Génitif | <i>Monuments</i> Monumantoù | Sell ouzh peulvanoù Karnag ! Pegen niverus int ! Bras int amañ, ha bihan int du-se. Studet int. Pradoù peulvanoù zo e-leizh e Karnag. Taolioù-maen zo ivez. An taolioù-maen zo bezioù eus ar ragistor o deus kollet an holl vein a oa warne peogwir int bet adimplijet evit sevel savadurioù all. Gwelet a ran mirdi ar ragistor. Deomp tre evit gwelet ostilhoù ha bravigoù ar Ragistor. Ar mirdi-se zo leun a vragigoù, ag ostilhoù hag a bodoù-pri savet gant tud ar Ragistor da vare an Neolitik. |
| Raconter succinctement des expériences vécues ou imaginées. Grammaire • Utilisation des verbes • S'appuyer sur des exemples de structures | <i>Personnages célèbres</i> Tudennoù brudet | Bet e oan er sinema en dibenn-sizhun tremenet. Gwelet em boa ar film «An tri mousketaer» gant François Civil hag Eva Green. An eil film e oa. Ar filmoù-se a blij din. Mat eo an aktorien. Mont a ra buan hag emgannoù zo. Tapet on bet gant al lusk hag ar sonerezh ivez. Filmet eo bet e Sant-Maloù ivez; brav-tre eo al lec'h. |

| | | |
|---|--|--|
| <p>avec de l'imparfait, du passé composé, de la voix passive</p> | | <p>Sant-Maloù zo ul lec'h mil anavezet evit e vogerioù-kreñv hag evit e istor troet war-zu ar mor, gant ar gourserion mil vrudet. Ar gourserion a oa tud a dage ar bigi evit Roue bro-C'hall, evel Surcouf da skouer.</p> |
| <p>Rédiger un courrier court et simple, en référence à des modèles (message électronique, carte postale, lettre).</p> <p>Grammaire</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbes conjugués • Prépositions, prépositions contractées, prépositions conjuguées • S'appuyer sur la structure «Ret e vo...» • S'appuyer sur des exemples de structures avec du passé composé, de la voix passive | <p><i>Fêtes</i> Gouelioù</p> | <p>Kartenn deiz-ha-bloaz: Deus / Deuit da'm gouel deiz-ha-bloaz d'ar Sadorn 20 a viz Du. E 307 Straed Carnot en Oriant emañ ma zi. Ret vo dit kuitaat linenn 13 ar c'harr-boutin e arsavlec'h Brizeug ha mont a-hed ar straed war droad betek ma zi. Plijadur vo gant an holl c'hoarioù a zo ganin. Gwastilli chokolad ha chug-frouezh a vo evit adverenn / merenn vihan da bemp eur.</p> <p>A-benn disadorn d'enderv e vo ma deiz-ha-bloaz. Deuit du-mañ e-tro div eur pe div eur hanter goude kreistez. Plijadur a vo en ti hag el liorz peogwir e vo staliet ar poullig-neuial hag aozet e vo ur c'hask war an teñzor gant souezhadennoù da gavout ! Fardañ a rin ur wastell chokolad gant madigoù. Respontit din mar plij, evit kadarnaat ho tonedigezh.</p> |
| | <p><i>Repères géographiques, historiques et culturels</i> Merkoù douaroniezh, istor ha sevenadur</p> | <p>Tadig ha mammig ker, E Kameled war an aod emañ gant Yuna. Tour Vauban hon eus gweladennet. Savet eo bet gant mein ruz evit difenn morlenn Brest. Kontant-tre omp: brav-tre eo an amzer. Heol zo. Pokoù ! Liza</p> <p>Salud dit ! Er poull-neuial e choman a-hed an deiz emañ, abalamour e vez tomm-ruz an amzer e Kreiz Breizh er mare-mañ. Erwan a chom da rouzañ dindan an heol, met Tadig ha Mammig a glask an disheol kentoc'h. Mont a raimp memestra da weladenniñ ar c'hastell nepell diouzh ar greizenn. Kinnig a ra diskouezadegoù arzel hag istorel diwar-benn istor ar vro er Grennamzer. Ken an distro.</p> |

Repères de progressivité

Niveau A1

- Copier, écrire sous la dictée.
- Écrire un message simple, rédiger un texte guidé sur soi-même, des personnages imaginaires, où ils vivent, ce qu'ils font.
- Produire de façon autonome quelques phrases.
- Indiquer quelques renseignements personnels en répondant à un questionnaire simple.

Niveau A2

- Renseigner une fiche de renseignements.
- Écrire un message simple.
- Écrire un court récit, des biographies imaginaires et des poèmes courts et simples.
- Écrire une courte description d'un événement, d'activités passées et d'expériences personnelles.
- Écrire de brèves notes simples en rapport avec des besoins immédiats.

Niveau B1

- Reformuler.
- Prendre quelques notes / les mettre en forme.
- Rédiger en réaction à un message ou à une situation vécue.
- Écrire une histoire.
- Rendre compte.
- Résumer.
- Écrire des notes et lettres personnelles pour demander ou transmettre des informations d'intérêt immédiat et faire comprendre les points importants.

| Complément cycle 3 - parcours bilingue : les disciplines | | |
|---|--|--|
| En parcours bilingue, l'enseignement vise la maîtrise équivalente des deux langues au regard des besoins des élèves et du projet d'école ; il s'appuie pour cela sur les différents domaines disciplinaires. | | |
| Compétences | Disciplines | Formulations, approches culturelles, exemples de situations et d'activités |
| Écrire - Copier des mots isolés et des textes courts - Écrire sous la dictée des expressions connues - Renseigner un questionnaire - Produire de manière autonome quelques phrases sur un thème déjà étudié - Décrire des objets, des lieux - Raconter succinctement des expériences vécues en milieu scolaire - Rédiger un texte court et simple, en référence à des modèles | <i>Breton</i> Brezhoneg | Bet omp bet e Ti ar C'hoadoù er Chapel- Nevez gant ar c'hlas evit komz brezhoneg en ur studiañ an natur hag an endro. Fardet hon eus bara ha krampouezh, ha dizoloet hon eus ur vilin-dour hag ivez micherioù kozh evel hini ar botaouer-koad... |
| | <i>Arts plastiques</i> Arzoù-kaer / Arzoù neuziañ | Klokaat ur c'houlennaoueg e-pad ur weladenn er mirdi, pe un enklask war ar rouedad, da skouer: Ma oberenn garetañ: Titl an oberenn: ... Anv an arzour / arzoerez: ... Bloavezh: ... Teknik: ... Tem: ... Ment: ... Ar pezh a blij din: ... Tresañ a ran buan-ha-buan an oberenn evit un adimplij er c'hlas: ... Ma raktres arzel: ar pezh a fell din ober diwar an oberenn-se: ... |
| | <i>Éducation musicale</i> Sonerezh | Skrivañ un nebeud frazennoù diwar-benn un arvest bennak, da skouer: Bet on e Amzer Nevez gant ar c'harr-boutin evit selaou merc'hed o kanañ. Kaolila eo anv ar strollad. Kavet em eus plijus ar sonadeg. Komzet hon eus gant ar merc'hed goude. Ur goulenn a oa ganin. Prientet em boa ma goulenn er c'hlas gant ar re all. Kaolila zo ur strollad a lak an dud da brederiañ war an ingalded paotred-merc'hed ivez, ouzhpenn lakaat anezhe da gaout plijadur gant ar sonerezh hag ar c'han. |

| | | |
|--|--|---|
| | <p><i>Histoire des Arts</i> Istor an arzoù</p> | <p>Kinnig un oberenn dre skrid diwar ur skeudenn: An asied-mañ zo bet krouet gant Jeanne Malivel, e 1925 moarvat, evit al labouradeg Henriot e Kemper. Eizh tu he deus, gwenn eo gant tresadennoù geometrek e liv glas ha melen, linennoù enne a-wechoù. Ur garrezenn velen gant un dro c’hlas zo e-kreiz.</p> |
| | <p><i>Éducation physique et sportive</i> Deskadurezh korf ha sport</p> | <p>Sevel ur fichenn-c’hoari, da skouer: Ar boultenn: Teir boul zo war un tamm koad. C’hwec’h boul all zo gant pep hini. Ret eo teurel evit lakaat an teir boul da gouezhañ. Pep boul war ar c’hostez a dalv ur poent. Ar boul e-kreiz a dalv daou boent. Pep hini a daol e c’hwec’h boul. Ret eo tizhout ur poent warn-ugent evit gounit. Diwallit: ur voul dilojet fall a zo kollet peogwir ne vez ket adlakaet war an tamm koad. Met ma vez kemeret plas ar voul dilojet gant ar voul vannet e vez doublet poentoù an tenn. Ar boultenn zo ur c’hoari breizhat a c’houlenn kalzik a nerzh hag a ampartiz.</p> |
| | <p><i>Enseignement moral et civique</i> Keodedouriezh</p> | <p>Skrivadenn, da skouer: Un ti-kêr a sikour an dud. Ober a ra kalz a draoù. Aozañ a ra ar c’hantin, ar greizenn dudi, da skouer. Paeañ a ra an dafar-skol ivez. Ober a ra war-dro ar riblennoù hag al liorz publik. Votiñ a ra tud an ti-kêr evit ar raktresoù evit ar c’humun. Dilennet e vez kuzul an ti-kêr bep c’hwec’h vloaz gant annezidi ar gumun en oad da votiñ. Votiñ a ra ar c’huzul da c’houde evit dibab ar Maer. War bep ti-kêr e vez kavet ger-stur ar Republik: Frankiz, Ingalded, Breudeuriezh.</p> |
| | <p><i>Histoire</i> Istor</p> | <p>Deskrivañ un diell, ur foto da skouer: Setu ur foto eus Plomarc’h e Douarnenez. Diskouez a ra ur savadur krouet gant tud ar sevenadur galian-ha-roman evit fardañ garom. Ar garom zo ur seurt lipig fardet gant pesk. <i>Diwar «Istorioù bihan Breizh», Michèle Guilloux ha Gwenola Pichard, TES, 2021, p.12</i></p> |
| | <p><i>Géographie</i> Geografiezh</p> | <p>Brasoc’h eo Aodoù-an-Arvor eget Penn-ar-Bed. Bihanoc’h eo Il-ha-Gwilen eget ar Morbihan. Niverusoc’h eo an dud en Il-ha-Gwilen eget e Penn-ar-Bed. Stankoc’h eo ar boblañs e Roazhon pe e Naoned eget e Kleder. <i>Diwar Geografiezh kelc’hiad 3, CM1, tem 1: Ober anaoudegezh gant al lec’hioù tro-dro deomp, TES, 2023.</i></p> |
| | <p><i>Sciences</i> Skiantoù</p> | <p>Skrivañ ur verradenn eus ur gentel, da skouer: Dont a ra an Heol war-wel er reter diouzh ar beure, bemdez, e Frañs. Pignat a ra en oabl;</p> |

| | | |
|--|---|---|
| | | <p>en e uhelañ emañ e kreiz an devezh (tremen a ra a-us d'ar su); diskenn a ra neuze hag ez a da guzh d'an abardaez-noz er c'hornôg. «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.129</p> |
| | <p><i>Technologie</i> Teknologiezh</p> | <p>Skrivañ bilañs un taol arnod, da skouer: Dizourerez salad: Niver a droioù dornikell: 1 / 2 / 3 Niver a droioù paner: 7 / 14 / 21 Disoc'h: an niver a droioù paner zo a-genfeur gant an niver a droioù dornikell. Diwar «Skiantoù arnodiñ ha teknologiezh CM1 CM2», TES, 2010, p.168</p> |
| | <p><i>Mathématiques</i> Matematikoù</p> | <p>An niveroù e lizherennoù hag o stummoù ispisial, da skouer: c'hwec'h warn-ugent, c'hwec'h poent warn-ugent... nav c'hant daou hag hanter-kant mil seizh kant triwec'h ha tri-ugent,... Daou c'hant daouzek euro ha pevar-ugent,...</p> <p>Respontoù ar problemoù diwar ar goulenn savet. Skrivañ un destenn verr diwar-benn ar strategiezh implijet.</p> |

Croisements entre les langues

Les élèves sont invités à comparer les langues qu'ils connaissent ou apprennent pour expliciter des similitudes et des différences. Cette approche contrastive vise à mieux faire percevoir les principes de fonctionnement des langues (les classes grammaticales, les accords, les phonèmes, etc.) et peut porter sur l'enchaînement des classes grammaticales dans la construction du discours (la syntaxe), sur le lexique et les principes de dérivation, de préfixation ou de suffixation, sur les marques morphosyntaxiques (genre, nombre), sur la phonologie (sons propres). Repérer les récurrences facilite le passage d'une langue à une autre. La comparaison ne doit pas se limiter à établir des constats mais doit permettre d'explicitier des savoir-faire utiles à la maîtrise de chaque langue et au passage d'une langue à l'autre.

Croisements entre les enseignements

L'enseignement des langues vise la formation des citoyens et inclut la transmission des valeurs de la République. Il développe la culture humaniste, facilite l'ouverture à toutes les langues et permet de nombreux croisements interdisciplinaires. Il se réfère à des environnements variés dont la vie culturelle et artistique locale. Cette relation au territoire peut s'exprimer avec des études de cas intégrant des éléments linguistiques dans l'enseignement des autres disciplines et au sein de projets croisant les disciplines.

Connaissances culturelles et linguistiques

Thèmes culturels et lexique

L'entrée culturelle est privilégiée selon trois axes : la personne et la vie quotidienne, les repères géographiques, historiques et culturels et l'imaginaire. Les thèmes culturels convoqués doivent

permettre aux élèves de se confronter à des situations variées. Le lexique est abordé en lien avec ces thèmes. Les thèmes culturels sont à traiter en association avec le travail linguistique : la culture est le support du travail de la langue. Le contexte culturel de la langue peut aussi être observé et commenté pendant les moments consacrés à d'autres enseignements en interdisciplinarité (par exemple, histoire, géographie, arts... au cycle 3).

Ressources générales

** Références citées dans les tableaux des déclinaisons linguistiques*

- Revues

Kazetennoù:

- Rouzig, Louarnig, gant Keit vimp bev

- Ressources numériques

Mammennoù niverel:

- «Gcompris», meziant lies-yezh, lies-danvez

<https://www.gcompris.net/index-fr.html>

- Lec'hienn MediaTes: dafar niverel da selaoù ha da welet (o tont)

- Lec'hienn TES/Canopé

<https://www.reseau-canope.fr/tes/index.php>

- Enrolladennoù gant TES

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php>

- «Korn ar vugale», TES

<https://www.reseau-canope.fr/tes/kornarvugale/>

- «A-rummadoù», c'hoari niverel, TES, 2013

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/arummadou/index.html>

- «Ar verboù», TES, 2014 (C'hoari memor niverel)

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/verbou/memor/web/index.html>

- «An anvioù gwan», TES, 2013 (C'hoari memor niverel)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/memor_anviou_gwan/html/index.html

- Enrolladennoù gant an embannadurioù Keit vimp bev (diwar o c'hazetennoù «Toutouig» ha «Rouzig», diwar o albomoù hag o romantoù)

<https://www.youtube.com/@keitvimpbev>

- Abadennoù radio:

Podkastoù «Ar big a gan» gant Radio Bro Gwened

<https://rbg.bzh/podcasts/>

«Deomp de'i, korn ar vugale», gant Radio Kerne

<https://www.radiokerne.bzh/br/deomp-dei-korn-ar-vugale/>

Heklev podkast

<https://heklevpodkast.bzh/?lang=br>

Porched ar radioioù e yezhoù Breizh

<https://www.radiobreizh.bzh/>

- Abadennoù tele:

«Na petra 'ta» - France 3

https://france3-regions.francetvinfo.fr/bretagne/programmes/france-3_bretagne_na-petra-ta

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=degemer&id=466>

«Diskouez din !», Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Diskouez-din_297.html

«Tuto Breizh» gant Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Tuto-breizh_332.html

- Dafar pedagogel Genially "Langues et cultures régionales 56"

<https://view.genial.ly/ws/lcr56>

- Videoioù ar skolaerien divyezhek war chadenn Toutapod "Langues et cultures régionales 56"

<https://video.toutatice.fr/langues-et-cultures-regionales-56/>

- Différentes formes d'écrits: carte, lettre, mail, questionnaire, enquête, prospectus, page web...

Skridoù a bep seurt: kartenn, lizher, postel, goulennaoueg, enklask, bruderezh, pajenn web...

- Lizher ar bloavezh mat: Ninnog ha Tudi, Levr 1, TES, 2014, p. 84
- Lizabeth d'an tad Nedeleg, TES, 2017

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/nedeleg2017/index.php>

...

- Lexiques

Geriaouegi:

- Geriaouegi an OPAB: ar pep retañ e Breizh, ar bitellat, ar veteorologiezh, c'hoari kartoù, deskadurezh, bemdez ur frazenn ouzhpenn, gourc'hemenoù, an amzer, an dafar burev, an dilhad, ar boued, ar sonerezh, c'hoarioù tablezenn...

<https://www.brezhoneg.bzh/100-geriaouegi.htm>

- «Geriadurig ma c'hlas», TES, 2006

- Skeudennaoueg gant TES

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/>

- «Sevel kartoù flash», TES, 2020

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/kartou_flash/kartaouerez_kartou_flash.pdf

- «A-rummadoù», TES, 2013

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/arummadou/arummadou.pdf>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/arummadou/ARummadou2019.pdf>

- «Ar verboù», TES, 2014

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/verbou/verbou_kartennoù_flash_2018.pdf

- «An anvioù-gwan», TES, 2016, kartennoù-flash

- «An anvioù-gwan», TES, 2017, skritelloù

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/anviou_gwan/skritelloù_an_anviou_gwan_2017.pdf

- Onomatopées

Trouzadelloù:

Trouzioù al loened:

- «Ar bisig kollet», TES, 2008

- «Kokerike-mou-mou !», Dallas-Conté Juliet, Bartlett Alison, An Here, 2001

...

- Jeux et jeux de société

C'hoarioù ha c'hoarioù kevredigezh:

- «C'hoari ha deskiñ er skol-vamm», TES, 2018

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/choari-ha-deskin/Choari.pdf>

- «Ar verboù, loto ha memor», TES, 2020

- «C'hoari ar frouezh hag al legumaj», TES, 2020

- «C'hoari 7 familh, ar vuhez pemdez», TES, 2013

- «C'hoari 7 familh, ar bed tro-dro din», TES, 2013

- «C'hoari 7 familh, al loened hag ar plant», TES, 2013

- Kartaouerez 7 familh, TES, 2020

- «Domino ar boued», TES, 2005

- «An anvioù gwan, domino ha memor», TES, 2009

- «Dafar ar c'hoarioù evit dizoleiñ ar bed», TES, 2013

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_plankennou.pdf

- «Goulennoù-responoù», TES, 2011

Ressources thématiques

La personne et la vie quotidienne

Le corps humain, les vêtements, les modes de vie

RAPPEL DU CYCLE 2 : « Soit, le corps, les vêtements » – « L'enrichissement (linguistique et culturel) se fera en croisant les différentes rubriques de la thématique « L'enfant » : le vêtement selon les saisons,

les lieux et les activités quotidiennes ; l'affirmation de soi ou la représentation de soi (l'auto-portrait dessiné ou peint par exemple) par les préférences vestimentaires ou de couleurs ; le corps au repos et en activité (association possible avec la séance d'EPS), à la maison, dans la classe, dans la cour de récréation, dans les lieux de promenade ou de loisir. »

Le portrait physique et moral

RAPPEL DU CYCLE 2 : « Éléments de description physique et morale » – À associer à la description de soi et des autres élèves ou correspondants. À rapprocher également de la rubrique « sensations, goûts et sentiments » pour réaliser des descriptions ou portraits progressivement plus étoffés.

Au cycle 3, le portrait peut prendre appui sur le connu et le proche (portrait de soi, de sa famille, de ses amis) pour élargir le champ et inclure la découverte de personnages lointains dans l'espace et le temps (personnages de littérature jeunesse et de films ou figures historiques dans le contexte de la langue). De la description factuelle du cycle 2, on passe à la recherche d'indices qui permettent d'établir le portrait, puis à l'expression de nuances, voire d'opinions contradictoires sur le personnage.

Les fêtes et pratiques culturelles

RAPPEL DU CYCLE 2 : « Le temps, les grandes périodes de l'année, de la vie » – À rapprocher des rubriques sur les vêtements et la famille pour souligner les caractéristiques culturelles et/ou les repères visuels des moments qui rythment l'année dans les pays étudiés et des moments ou événements qui marquent la vie de l'enfant dans sa famille.

Les fêtes et pratiques culturelles, liées au cycle 2 au calendrier de l'année et au rythme de la vie familiale, et illustrées par des documents, sont étudiées au cycle 3 en explicitant (dans la séance de langue ou pendant l'enseignement d'histoire) les événements historiques ou les pratiques locales qui les motivent.

L'environnement, son iconographie

À partir de cartes, de photographies ou de certaines scènes (cinéma, vidéos), on parcourt les paysages qui caractérisent les différentes zones : les villes, le littoral (côtes, ports), les zones rurales (campagnes, zones agricoles, bois, landes...) etc. On peut suivre un scénario d'exploration qui peut être la découverte touristique ou l'observation des lieux de vie (en lien avec des correspondants et/ou en prenant appui sur des photos ou vidéos). On peut à cette occasion travailler aussi sur la peinture qui fait ressortir les particularités des paysages, de l'environnement (tableaux, peintures murales, affiches...).

- Les codes et rituels socio-culturels, se saluer...

Ar c'hodoù ha lidoù sokial, saludiñ..

- « Comment dire bonjour en breton ? », Brezhoneg bemdez, Brezhoweb, 2009

https://www.brezhoweb.bzh/Comment-dire-bonjour-breton-brezhoneg-bemdez_fiche_824.html

- « Comment dire au revoir en breton ? », Brezhoneg bemdez, Brezhoweb, 2009

https://www.brezhoweb.bzh/Brezhoneg-bemdez-revoir_fiche_688.html

- « Souhaiter un bon anniversaire en breton », Brezhoneg bemdez, Brezhoweb, 2009

https://www.brezhoweb.bzh/Bon-anniversaire-breton-brezhoneg-bemdez_fiche_702.html

- Les codes sociaux dans les émissions de télé (Na Petra 'ta, Bali Breizh)

- Les personnes : se présenter, exprimer ses émotions, la famille, les modes de vie, les goûts

An dud: en em ginnig, ezteurel e santimantoù, ar familh, an doareoù da vevañ, ar pezh a blij

- Skeudennaoueg TES: ar familh, ar santimantoù

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?/category/16>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?/category/18>

- « Mat ar jeu ? ! », TES, 2019 (c'hoari niverel, ar santimantoù)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/mat_ar_jeu/index.html

- Testennoù tennet eus al levrioù-lenn « Ninnog ha Tudi », levrioù 1, 2, 3, 2014

Da skouer: Testenn « Me eo Khader ma anv... »*, Ninnog ha Tudi, Levr 1, TES, 2014, p. 30

Ninnog ha Tudi, Levr 1, TES, 2014: Testennoù pajennoù 10, 16, 22, 28, 30, 36, 40

Ninnog ha Tudi, Levr 3, TES, 2014: Testennoù pajennoù 46, 51, 58, 61, 65

- « Spontailh al livioù », Llenas Anna, TES, 2024

...

An dud: Keodedouriezh

- «Krediñ lakaat ar gaoz war an dra-se», An diazezoù, TES

<https://www.reseau-canope.fr/tes/subsites/sites/dastumad-enrolladennou/index.php?diell=681>

- Klichedoù, JOUAN Léa, TES, 2022

https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/klichedou/klichedou_skritellou.pdf

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 57 Reiñ gwad; 66 An SNSM...

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

...

- L'école, le matériel scolaire, les activités scolaires, les consignes

Ar skol, an dafar-skol, an oberiantizoù, an urzhioù-labour:

- Skeudennaoueg TES: ar skol

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/14>

- An urzhioù-labour: «Tralala lenno, brezhoneg-holl», TES, 2023, pajenn 3

- Testenn «Maskl ur penn kazh»: Ninnog ha Tudi, Levr 2, TES, 2014, p. 38, 39

- Fichennoù «Ober e brezhoneg», TES

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=171>

...

- Les couleurs

Al livioù:

- Skeudennaoueg TES: al livioù

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/35>

- «10 kazh», Emily Gravett, TES, 2022

- «Turlututu setu en tren du», «Marzhin ar furlukin», «1, 2, 3... Kanañ a ri», TES, 2017

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=621>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=641>

- «Al livioù», Mona Jaouen, «Toutouig», Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Livioù-mona-jaouen-toutouig_fiche_3231.html

- «Livioù», «KANevedenn», spectacle et livre-CD, 2019

...

- Les nombres

An niveroù:

- Albomoù da gontañ, diskontañ:

«10 kazh», Emily Gravett, TES, 2022

«Ar brammoù», Hupel Erwan, TES, 2009

...

- Kanaouennoù evit kontañ, diskontañ:

«Ne'm eus ket mui ken 'met dek blank»*, «1, 2, 3... Kanañ a ri», TES, 2017

...

- Skritelloù an niveroù gant TES:

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/loenigou_war_hent_an_niverou/rizenn_mesket.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/loenigou_war_hent_an_niverou/rizenn_gourel.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/loenigou_war_hent_an_niverou/rizenn_benel.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/skritellou_an_niverou/an_niverou_1-10_2022.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/skritellou_matematik_an_niverou_betek_100/

an_niverou_10-19.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/skritellou_matematik_an_niverou_betek_100/

an_niverou_20-59.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/skritellou_matematik_an_niverou_betek_100/

ar_familh_ugent.pdf

- C'hoarioù niverel gant TES:

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/an_niverou_kentan/HTML5/index.html

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/memor_1da6/index.html

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/memor_1da6/index.html

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/niverin/index.html>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/planedennou/index.html>

- Poelladennoù niveriñ dorn-levrioù ar rummad «Mat er...» gant TES diwar Accès, 2022-2023

- L'heure

An eur

- Un horolaj, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_13_horolaj.pdf

- C'hoari niverel: an orolaj

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/horolaj/index.html>

- Lavarout an eur, TES, 2023

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/lavaret_an_eur/lavaret_an_eur.pdf

- Ar fazioù stankañ, TES, 2023

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/lavaret_an_eur/lavaret_an_eur_faziou.pdf

- «Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 43-57

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

- Le temps, la météo, la journée, la semaine, les mois, l'année, les saisons, les anniversaires, les événements, les fêtes et les vœux

An amzer: an amzer, an devezh, ar sizhunvezh, ar mizioù, ar bloavezh, ar mareoù-amzer, an deizioù-ha-bloaz, an darvoudoù, ar gouelioù hag an hetoù

- Skeudennaoueg TES: an amzer, an deiziad, ar gouelioù

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/20>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/41>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/24>

- Ar sizhun, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dafar_Matematik_er_skol_vamm/sizhun_GD.pdf

- Rod ar sizhun, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_15_sizhun.pdf

- Deiziataer ar miz, TES, 2024

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dafar_Matematik_er_skol_vamm/armiziouGD_2024.pdf

- An deiziad, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dafar_Matematik_er_skol_vamm/tikedennou-bloaz.pdf

- Heuliad ar mizioù, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dafar_Matematik_er_skol_vamm/biskoulennGD.pdf

- Deiziataer ar miz, TES, 2024

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dafar_Matematik_er_skol_vamm/sizhunarBloaz2024.pdf

- Rod ar bloavezh, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_14_bloavezh.pdf

- «Nedeleg»*, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=343>

- C'hoari memor Nedeleg (niverel)

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/memornedeleg/index.html>

- «Blezad mat»*, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=347>

- «Bloavezh mat da dud an ti»*, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=349>

- «Doni, done»*, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=344>

- «Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 4-41, 59-64, 71-73

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

- «Dafar ar c'hoarioù evit dizoleiñ ar bed», TES, 2013, plankenn 1 betek 12

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_plankennou.pdf

- C'hoarioù niverel gant TES:

Ar mizioù

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ar_miziou/index.html

Ar mareoù-bloaz

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/mareou_bloaz/index.html

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 71 Liv an amzer

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Le corps, description physique et portrait

Ar c'horf, deskrivadur korf ha poltred:

- Skeudennaoueg TES: ar c'horf

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/17>

- «Geriaoueg ar c'horf», TES (evit ar skolaer.ez)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ar_chorf/geriaoueg_ar_chorf.pdf

- «C'hoari memor», TES (c'hoari niverel)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/memor_korf/index.html

- «Dafar ar c'hoarioù evit dizoleiñ ar bed», TES, 2013, plankenn 15 betek 24

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_plankennou.pdf

- «Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 97-122

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 87 An empenn

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Les vêtements

An dilhad:

- Rimadell «Ma dilhad», «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladenou.php?diell=317>

- «Amzer din d'en em wiskañ ha... chaok !», Bénédicte Guettier, TES, 2023.

- Geriaoueg Meurlarjéz: Ninnog ha Tudi, Levr 2, TES, 2014, p. 53

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 35 An dilhad

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

...

- Les animaux et animaux familiers

Al loened ha loened kar:

- Skeudennaoueg TES: al loened

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/33>

- «C'hoari memor Loened an ti-feurm», TES, 2020 (c'hoari niverel)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/choariou_al_loened/memor/index.html

- «Trouzioù al loened hag an anevaled», TES, 2020 (c'hoari niverel)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/choariou_al_loened/trouziou/index.html

- «Al loened hag an anevaled», pennad 7 «Trouz didrouz», TES, 2006

- «A-benn dilun, me yel' d'ar foar»*, «1, 2, 3... Kanañ a ri», TES, 2017

- «Merc'hedigoù»*, «1, 2, 3... Kanañ a ri», TES, 2017

- «Ar voualc'h»*, «1, 2, 3... Kanañ a ri», TES, 2017

- Testenn «Al lern rous»: Ninnog ha Tudi, Levr 2, TES, 2014, p. 24, 28

- «Laboused ar vro», TES, 2022

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/displeg/displeg1/displeg1_skritell.pdf

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/displeg/displeg1/displeg1e/index.html>

- «Dafar ar c'hoarioù evit dizoleiñ ar bed», TES, 2013, plankenn 47 betek 58

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_plankennou.pdf

- «Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 172-192

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

- Taboulin, TES: 00 Saout ha laezh, 07 Loened zoo Pont-Skorf,...

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 2 Ar c'hregin; 12 Ar pesked; 29 An evned-preizh; 30 Ar gwenan; 40 Al logod-dall; 68 Ar reuniged; 79 Ar chas; 94 An amprevaned...

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

...

- La nourriture, les recettes, les menus et les listes de courses

Ar boued, ar rekipeoù, ar roll meuzioù hag ar roll kefredigoù:

- Skeudennaoueg TES: ar boued

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/22>

- «Boued hag evajoù, kartoù flash», TES, 2020

- «Domino ar boued», TES, 2005

- «C'hoari memor ar boued», TES, 2019 (c'hoari niverel)

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/memor_ar_boued/index.html

- «Ar c'horn-keginañ, c'hoarioù loto ha skeudenoù», TES, 2011

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/korn_keginan/ar_chorn_keginan_levr.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/korn_keginan/ar_chorn_keginan_plankennou.pdf

- «Beg figus»*, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=318>

- Testenn «Ar c'hampouezh»: Ninnog ha Tudi, Levr 2, TES, 2014, p. 6, 10

- Rekipeoù:

Gwastell avaloù*, TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_21_Gwastell_avalou.pdf

Bara tostennet

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_20_Bara_tostennet.pdf

Rozennoù chokolad

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_01_rozennou.pdf

- Rekipeoù e video, TES

«Krampouezh dous»

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=642>

«Krampouezh gwinizh-du»

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?diell=645>

- «Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 3 «Ur grampouezhenn 'to ?», rann 8 «Krampouezher a-vicher» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- «Leor kegin evid ar vugale», Emgleo Breiz, 2005

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 34 Al laezh; 49 Ar bara; 65 Ar c'hafe; 70 Ar fourmaj; 76 Ar chokolad...

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Les sports, tournois et loisirs

Sport, c'hoariadegoù ha dudi:

- Skeudennaoueg TES: an dudi, ar sonerezh, ar c'hoarielloù

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/84>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/117>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/25>

- «C'hoari e Brezhoneg», TES, 2012

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/choari_bzhg/choari_e_brezhoneg.pdf

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?oberenn=66>

- «Sport er skol-vamm, 2-6 vloaz», TES, 2010

- C'hoarioù hengounel

Jeux et règles de la FALSAB

https://www.falsab.com/fr/jeu_global

La maison des jeux bretons, Saint-Jean Trolimon

<https://www.maisondesjeuxbretons.fr/jeux/>

- Gouren

«Ar gouren gant Caradog», Diskouez Din n°10, (Koulzad 2), Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Gouren-gant-caradog-diskouez-din-n10-koulzad_fiche_4017.html

Une minute au musée, la lutte bretonne, Sérusier Paul, 1890, Musée d'Orsay

<https://www.youtube.com/watch?v=eUZlyjvDOYY>

«Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 10 «Ar gouren» ; en français :

<https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- Dañsoù Breizh

«An dañsoù Breizh gant Lilwenn», Diskouez Din n°6, (Koulzad 2), Brezhoweb

https://www.brehoweb.bzh/Da-sou-breizh-gant-lilwenn-diskouez-din-koulzad_fiche_3950.html

«Jibidi, danses de Bretagne accessibles aux enfants» DVD et CD, Kenleur

Les bals bretons : «La fougère», Bal breton pour enfants, Volume 1 (2002) ; «Klamm», Bal breton pour enfants, Volume 2 (2001)

«Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 5 «Deomp da zañsal» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- Bageal: «War vor», TES, 2005

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/warvor/GERVOR.DOC>

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/warvor/War_vor_OPTIMIST_Levrig_ar_vugale.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/warvor/War_vor_AN_OPTIMIST_Kaier_ar_mestr.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/warvor/Sav_da_optimist.pdf

- Taboulin, TES: 25 War vor

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 78 Ar gouren

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Situer des objets et les lieux familiers (la maison...)

Lec'hiañ an traoù hag al lec'hioù boaz (an ti...):

- Skeudennaoueg TES: an araogennoù, an ti

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/121>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/40>

- «Dafar ar c'hoarioù evit dizoleiñ ar bed», TES, 2013, plankenn 39 betek 46

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_plankennou.pdf

- «Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 145-170

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

...

Des repères géographiques, historiques et culturels

Les repères culturels gagnent à être associés à une autre thématique : « La personne et la vie quotidienne » par exemple, à laquelle ils fournissent un cadre précis, contextualisé. La découverte de ces repères historiques et géographiques se fait alors du point de vue d'un enfant du même âge (réel ou fictif). Ils peuvent également être intégrés, en fonction des programmes, à un autre enseignement (au premier degré) comme l'histoire et la géographie.

=> Situations géographiques, caractéristiques physiques et activités de personnages, pratiques culturelles, monuments, œuvres architecturales célèbres...

- Plans, villes, régions, pays, bulletins météo et itinéraires (repères géographiques)

Kartennoù, kêrioù, rannvroioù, broioù, kemennoù amzer ha roudoù (merkoù douaroniezh)

Rimadell:

- «Berli, Berlan, Berlen», gant Alan Buhe, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021 (lec'hiañ kêrioù)

C'hoari niverel:

- C'hoari anvioù lec'h / Jeu noms de lieux

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/anvioulech/index.html>

- Geriaoueg gant TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/kartou_flash.pdf

- Kartennoù ar Vendée-Globe

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=114>

- Kartennoù Breizh

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/kartennoù/geografiezh_breizh.pdf

- «Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 65-70

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

- «Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 2 «Bro he c'hleuzioù prizius»,

Rann 6 «Bevat aod-vev», Rann 11 «Ti Plop ?» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- Géographie

Geografiezh

- Geografiezh kelc'hiad 3, CM1, tem 1: Ober anaoudegezh gant al lec'hioù tro-dro deomp, TES, 2023

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/cm1_tem_1.zip

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/fotoiou_cm1_tem_1.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/fotoiou_cm1_tem_1_A5.pdf

- Geografiezh kelc'hiad 3, CM1, tem 2: Lojañ, labourat, deskiñ traoù ha kaout dudiamantoù e Frañs, TES, 2023

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/cm1_tem_2.zip

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/fotoiou_cm1_tem_2.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/fotoiou_cm1_tem_2_A5.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/fichennou_geo_kentan_derez/kartou_flash.pdf

- Geografiezh kelc'hiad 3 gant taboulin, TES, 2020

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=384>

- Taboulin, TES: 13 An aod, 15 An aberioù, 16 Bro an Argoad, 19 A-hed ar stêr, 20 Kêr Naoned, 21

Brest, 22 Ar menezioù uhel, 24 Enez Groe, 26 Paris, 30 Lenn Gwerledan, 32 Roazhon, 36 Enez Sun,...

- «Beaj Eneour», Puilh-Stephan Eneour, an Here, 2001

- Les émissions de télé : Bali Breizh, an Taol lagad (infos)

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 16 Ar porzhioù; 47 An douarouriezh; 50 Ar ster; 67 Bevañ en un enezenn...

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Culture scientifique

Skiantoù

- Taboulin, TES: 6 An dour, 27, Al liorz...

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: Skiantoù: 9 Kelc'hiad an dour; 10 Er planetariom; 18 Al lanvioù; 21 Ar plant; 48 Ar bezhin ; 73 An dour...; Technologiezh: 5 Sevel filmoù e stop-motion; 7 Al lastezerezh; 44 Ar gwer; 90 Sevel tredan gant red an dour...

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Monuments, personnages et repères historiques

Monumantoù, tudennoù ha merkoù istor

- Mégalithes (alignements, cairns...), fouilles et sites archéologiques (INRAP), habitat ancien reconstitutions et maisons classées (village de l'an mil à Melrand, village de Poul-Fetan à Quistinic, maisons à pans de bois...), châteaux, remparts, fortifications (Camaret, Port-Louis...), architecture religieuse (chapelles, églises, cathédrales, abbayes, enclos paroissiaux...), lavoirs, architectures industrielles (gares, conserveries, forges, musées maritimes...), ...

- Anne de Bretagne, Jacques Cartier, Marion du Faouët, Robert Surcouf, Joséphine Pencalet...

Anne de Bretagne : https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/tab_dafar/20_anna_vreizh.pdf

- Musée de la préhistoire de Carnac, Musée de Bretagne-Les champs libres de Rennes,...

Musée départementale breton de Quimper, ...

- La vie autrefois / Ar vuhez gwechall

«Dizoleiñ ar bed, al levr», TES, 2011, p. 134-143

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/dizolein_ar_bed/dizolein_levr.pdf

Dielloù «Ar vuhez gwechall», TES, 2013

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/tab/tab24.pdf>

Musée du Faouët (thématiques bretonnes dans la peinture)

Écomusées

«Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 1 «Meurvein en arvar» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 3 Parlamant Breizh; 17 An tour Tangi e Brest; 20 Ar c'hêrioù-kloz; 46 Vauban

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

Quelques figures historiques, contemporaines

La présentation de personnalités (hommes et femmes) du passé ou du monde contemporain est à associer dans la mesure du possible aux activités qu'ils exercent, qui peuvent être décrites en contexte grâce à des images (photos, vidéos, reportages). Associer la personnalité à des activités ou des domaines de compétence permet d'élargir le champ linguistique et de donner aux élèves des repères dans le monde contemporain – ceci afin d'éviter la simple évocation de « noms célèbres » et la célébration du héros pour lui-même.

- Les personnages célèbres et figures contemporaines (monde du sport, du spectacle, de la littérature, des sciences...)

Tudenoù brudet, tud a-vremañ (bed ar sport, an arvestoù...):

- Bed ar sport: Eric Tabarly, Armel Le Cléac'h, Waren Barguil, ...
- Bed ar sonerezh: Annie Ebrel, Marthe Vassalo, Nolwenn Le Buhé, Yann-Fañch Kemener, Erik Marchand, Denez Prigent, Alan Stivell, Yann Tiersen, Cécile Corbel, ...
- Skrivagnerien: Pêr-Jakez Heliarz, Naïg Rozmor, Anjela Duval, ...
- Skiantourien: Yves Coppens, Irène Frachon, ...

...

- Taboulin, TES: 29 Anjela Duval (2016)

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 11 Anjela Duval

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

Quelques grandes pages d'histoire spécifiques

- Istor kelc'hiad 3 gant Taboulin, TES, 2020 (Et avant la France, Le temps des rois, L'âge industriel, La seconde guerre mondiale...)

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=391>

- Istorioù bihan Breizh, Michèle Guilloux ha Gwenola Pichard, TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=415>

- Taboulin, TES: 18 Ar ragistor, 24 Ar vuhez gwechall, 28 Kestell al liger...

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 56 Neandertal; 38 Ar peulvanoù; 58 Anna Vreizh ; 36 Kompagnunezh an Indez; 42 Ar gourserien; 51 Dreyfus; 13 An Eil Brezel-bed (1); 86 An Eil Brezel-bed (2); 96 Ar Rezistañs...

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

Repères culturels artistiques

- Repères culturels : arts

Merkoù sevenadurel: arts

- Les gravures mégalithiques

- École de Pont-Aven : Émile Bernard, Paul Gauguin, Paul Sérusier (« Mon petit musée », Beluga éditions / Musée de Pont-Aven) ; musée de Pont-Aven

- Mathurin Méheut (Musée de Lamballe)

- Geneviève Asse (Musée de La Cohue à Vannes)

- Photo : Michel Thersiquel <https://www.michelthersiquel.bzh/>

- Les motifs dans la broderie : les costumes traditionnels, Pascal Jaouen

Musées des Beaux-Arts de Quimper, Rennes, Vannes (La Cohue) ... Musée du Faouët...

«Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 4 «N'eo ket ar gwiskamant a ra an dañsour» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- Taboulin, TES: 31 Micherioù an arzoù

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 28 Mathurin Méheut; 31 Mirdi Pont-Aven; 80 En ur mirdi (Arzoù-kaer, Kemper)

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Repères culturels : musique

Merkoù sevenadurel: ar sonerezh

Le couple binioù-bombarde, le trio binioù-bombarde-tambour, les bagadoù, les groupes de musiques actuelles, le kan-ha-diskan, le chant à répondre, les gwerz, les mélodies, les chants à marcher, les chants à danser, les fest-noz et fest-deiz, les veillées...

-«Ar fest-noz»*, «Diskouez din !», Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Fest-noz-gant-koulma-diskouez-din-n18-koulzad_fiche_4215.html

-«An akordeoñs»*, «Diskouez din !», Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Diskouez-din-anna-hag-hec-akordeo-s-10_fiche_752.html

- Album « Je veux souffler dans l' binioù », éditions Kerjava, 2014

«Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 9 «Dihuner talabarder» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>

- Taboulin, TES: 38 Ar bagadoù

- Choari «Ar bagadoù», TES, 2022

https://www.reseau-canope.fr/tes/medias/files/tab/tab_xoariou/tab_38/index.html

- Na petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 88 Binioù ha bombard; 89 Ar c'herdin; 91 An opera

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- Chansons

Kanaouennoù:

- «1, 2, 3... Kanañ a ri», TES, 2017

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/kanan_a_ri/poziou_Kanan_a_ri.pdf

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennou.php?oberenn=332>

gant «Jibedi, jibeda»*, «Merc'hedigoù»*, «Ar bloavezh mat»*, «A-benn dilun me yel' d'ar foar»*, «Ar voualc'h»*, «Pach-pi»*, «Roulomp atav»*, «Koukoul ha turzhunell»*, «Yannig an difouper neizhioù»*, «Ha me 'blij din»*, «Demat deoc'h»*, «Me 'm eus un ti ribl ar Blavezh, hag a zo toet gant krampouezh»*...

- «Enora», TES, 1994

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/enora/ENORA2.PDF>

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/enora/ENORA.zip>

gant «Da vintin pa savan»*, «Al lapin laer»*, «An tad nedeleg»*, «Nedeleg laouen»*, «Kafe-bara-amanenn»*, «Pelec'h emañ?»*, «Pegoulz»*, «Perak...peogwir»*, «Da belec'h 'maout o vont?»*, «Me an hini eo»*, «Petra zo kaoz?»*...

- «Diskanoù», TES, 2008-2020

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/diskanou/index.php>

- «Toutouig», Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Toutouig_368.html

- «Kanomp hardizh, 51 sonenn e brezhoneg», groupe d'enseignants des IPLB Bro Gwened, 1997

- «Comptines et berceuses de Bretagne», livre-CD, Didier Jeunesse, 2009

- «Balafent», UBAPAR, 2010

- «Ma jardin»*, TES, 2017

- Pladennoù embannet gant ar skolioù e brezhoneg

- Pladennoù embannet gant Mona Jaouen, Jakez ar Borgn, Jean-Luc Roudaut, Morwenn Le

Normand...

L'imaginaire

RAPPEL DU CYCLE 2 : « Les personnages symboliques et autres références culturelles de la littérature de jeunesse » – À l'aide de la littérature et des films, on peut présenter des figures typiques d'une région et des personnages communs. On peut également s'appuyer sur les connaissances des élèves sur le thème des « animaux » pour effectuer la transition entre l'animal familier et le monstre.

Au cycle 3, on accède à l'imaginaire par la littérature de jeunesse, qui peut encore avoir pour héros un animal, mais aussi très souvent un enfant ou un adolescent. Il est souhaitable d'étudier un personnage, à partir d'un extrait vidéo ou d'un court extrait d'œuvre de fiction (littérature jeunesse

adaptée à l'âge des élèves), non pour lui-même, simplement parce qu'il est connu, mais pour le contexte (historique ou géographique), les sentiments, les actes, les caractéristiques physiques ou morales auxquels il ou elle est associé(e). L'imaginaire s'éloigne du féérique et du monstrueux au profit de l'œuvre de fiction qui s'inspire de la réalité et nous en renvoie une image plus ou moins fidèle, plus ou moins transformée.

=> Littérature de jeunesse, œuvres célèbres et grands récits populaires, contes, légendes, comptines, héros et personnages de fiction, de BD, de séries et de cinéma...

- Comptines

Rimadelloù:

- «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2021

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/rimadellou/rimadellou.pdf>

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/rimadellou/rimadellou_poelladenou.pdf

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladenou.php>

gant «An amzer ha me»*, «Biskoazh kemed all»*, «Gevier tout»*, «Peskiq arc'hant»*, «Ar wezenn»*, «Toutouig»*, «Ar gastoloren difoñset»*, «Bras a-walc'h»*, «Va faotrig, ret eo dit !»*, «An daol»*, «Ar podig pri»*, «Perak eo du da c'henou ?»*...

- «Toutouig», Brezhoweb

https://www.brezhoweb.bzh/Toutouig_368.html

Da skouer: «An amzer ha me»*, gant Jean-Claude Le Ruyet ...

https://www.brezhoweb.bzh/Amzer-jean-claude-ruyet-toutouig_fiche_3272.html

- «Dibedibedañchaou», Yann-Fañch Kemener, Dastum, 2000

- «100 rimadell evit ar vugale», Mark Kerrain, Sav-Heol, 20219

<https://www.brezhoneg.org/fr/livres/100-rimadell-evit-ar-vugale>

...

- Poèmes

Barzhonegoù gant Jean-Claude Le Ruyet, Naig Rozmor, Goulc'han Kervella, Anjela Duval, Yann-Ber Kalloc'h...

Da skouer:

- «Ar c'hleuzioù»*, «Ar wezenn»*... gant Naig Rozmor, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri», TES, 2012

- «Ha ma vefen-me...», Jean Claude Le Ruyet, e Ninnog ha Tudi, Levr 2, TES, 2014, p. 44, diwar «Kan an toudig glas», Skol Vreizh, 2005

- «An amzer ha me»*... Jean-Claude Le Ruyet, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri !», TES, 2012

- «Ma vefen», Goulc'han Kervella, e Ninnog ha Tudi, Levr 2, TES, 2014, p. 48

- «O mamm ! Va mamm !»*, «O ! Kaoc'h ki !»* Goulc'han Kervella, «1, 2, 3... Rimadelloù a ri !», TES, 2012

- «Perak ne rafen ket»*, «Dic'hrad»*... Anjela Duval

<https://www.anjela.org/oberenn/roll-ar-barzhonegoù/?lang=bz>

- «Me zo ganet e-kreiz ar mor»*, Yann-Ber Kalloc'h

<https://www.reseau-canope.fr/tes/subsites/sites/diskanou/index.php?k=14>

...

- Saynètes, théâtre, jeux de rôles et débats

Sketchoù, c'hoariva, c'hoarioù roll ha divizoù:

- «Sketchoù evit deskiñ komz»*, TES, 2012

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/sketchou/sketchou_ghd.pdf

- «Rozenn ha Fañch al laer»*, TES, 2007-2022

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/rozenn/rozenn_ha_fal_levr.pdf

Videoioù gant margodennoù:

[Naon en deus Fañch al Laer](#)

[Rozenn ha moneiz ar gouignenn](#)

[Trouz a zo](#)

[Beg figus eo Rozenn](#)

[Nag a dud e barzh ar gwele](#)

- «Ar bleiz zo deuet en dro»* (pezh-c'hoari), TES, 2013

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/arbleizzodeuetendro/abzded_A4.pdf

- «An tri forban»* (pezh-c'hoari), TES, 2009

<https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/antriforban/antriforban.pdf>

- «Ar bleizi»*, pezhioù- c'hoari, TES, 2018

Bleizi poazh

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/bleizi_pezhiochoari/bleizi_poazh.odt

Hektor ha Liza, ar bleizi aonik

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/bleizi_pezhiochoari/hektor_ha_liza_ar_bleizi_aonik.odt

Paket ar bleiz o tebriñ yod

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/bleizi_pezhiochoari/paket_ar_bleiz.odt

Skol ar bleizi drouk

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/bleizi_pezhiochoari/skol_ar_bleizi_drouk.odt

Sot eo ar bleiz !

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/bleizi_pezhiochoari/sot_eo_ar_bleiz.odt

- «Korn ar c'hoariva», TES, 2009

- «Meudig» Pezh-choari, TES, 2011

- «Ar soner fleüt» Pezh-c'hoari, TES, 2010

- «Enez al legumaj», TES, 2018

- «War al leur c'hoari», TES, 2005

- Na Petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 8 Er c'hoariva

<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

- **Littérature, albums, contes et leurs différentes versions, légendes et héros, personnages**

Lennegezh, albomoù, kontadennoù e meur a stumm, mojennoù hag harozed, tudennoù

- Skeudennaoueg TES: ar c'hontadennoù

<https://www.reseau-canope.fr/tes/skeudennaoueg/index.php?category/37>

- «Fardañ margodennoù», TES

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/ober/ober_11_margodenn.pdf

- «Un istor teñval-tre»*, Ruth Brown, TES, 2013

- «Kabellig Ruz»*, TES, 2018

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/kabellig_ruz/kabellig_ruz_tresadennoù.pdf

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennoù.php?oberenn=109>

- Rodellig Aour («An tri arzh»*), TES, 2012

<https://www.reseau-canope.fr/tes/enrolladennoù.php?diell=527>

- «Ar yar vihan ruz»*, Byron Barton, TES, 2014.

- «Tri femoc'h bihan»*, TES, (1976) 2018

- «Ar c'havr hag he mennoù-gavr»*, TES, (1976) 2023

- «An daou dort»*, TES, 2013

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/kamishibai/kamishibai_an_daou_dort_skeudennou.pdf

https://www.reseau-canope.fr/tes/aaa/dl/kamishibai/kamishibai_an_daou_dort_testenn_live_1.pdf

- «Ar bleiz zo deuet en dro»*, Geoffroy de Pennart, TES, 2002

- «Ar bleiz tener e galon»*, Geoffroy de Pennart, TES, 2008

- «Togig ruz»*, Geoffroy de Pennart, TES, 2009

- «Mammig a zo droug enni»*, Kerrain Mark, Verot Mael, Sav-Heol, 2012

- «Ar mell irvinenn», Kerrain Mark, Verot Mael, Sav-Heol, 2011

- «Max e bro al loened fall»*, Sendak Maurice, TES, 2024

- «Ar veilh vuzhudus»*, Baudet Jacqueline, TES, 2012

- «Ar yod mat»*, Promeyrat Coline, Sav Heol, 2017

- «An tri forban»*, Ungerer Tomi, TES, 2008

- «Ar groufalo»*, Donaldson Julia, Scheffler Axel, An Here, 2002

- «Meudig», TES, 2012

- «Gwenn Erc'h», TES, 2012

- «Ar Vorzennig», TES, 2012

...

Tudennoù: an Ankoù, al louarn, ar gorriganed, ar vorganed...

BD: «Marion Duval», tome 26, «Le mystère de l'Ankou», Bayard; «Spirou et Fantasio», tome 27,

«L'Ankou» / «An Ankoù», Dupuis

«Solenn ha Plop» <https://bcd.bzh/becedia/br/solenn-ha-plop>, Rann 7 «Un nozvezh en deltenn» ; en français : <https://bcd.bzh/becedia/fr/solenn-et-plop>
- Na Petra 'ta, JPL films, France télévisions, TES, 2023: 15 Ar mojennoù; 27 Breselien
<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=466>

Ressources culturelles pour l'enseignant

A - Ouvrages de référence

Bodloré-Penlaez M. et Kervella D., Atlas de Bretagne, 2011
Coll., Toutes les cultures de Bretagne, 2004
Coll., Dictionnaire d'histoire de la Bretagne, 2008
Croix, A., Veillard, J.-Y., (dir.), Dictionnaire du patrimoine breton, 2000
Élégoët Louis, « Bretagne, une histoire », CRPD de Bretagne, 2001 / «Istor Breizh», TES, 1999
Favereau, F., Breizh a-vremañ, 2005 / Bretagne contemporaine, 1993
Favereau, F., Anthologie de la littérature bretonne au XXe siècle / Lennegezh ar Brezhoneg en 20^{vet} kantved, 4 volumes, 2001 à 2020
Le Gallo, Y., (dir.), Histoire littéraire et culturelle de la Bretagne, 1987

B - Culture populaire, littérature orale, imaginaire

Hélias P.-J., Le cheval d'orgueil / Marc'h al lorc'h, roman ; adaptation en BD
La Villemarqué, Le Barzaz Breizh
Le Bras Anatole, La légende de la mort / Mojenn an Ankoù
Le Lay Fañch, Bilzig
Luzel, Contes

Légende arthurienne, légende de la ville d'Ys,...

C - Ressources en ligne

A-hed ar c'hantved, TES, 2021
<https://www.reseau-canope.fr/tes/produiou.php?pajenn=oberenn&retorn=klask&id=4>
Becedia <https://bcd.bzh/becedia/> <https://bcd.bzh/becedia/br>
Dastumedia <https://www.dastum.bzh/dastumedia/>
Radiobreizh, le portail des radios en langues de Bretagne <https://www.radiobreizh.bzh/fr>
Télévision
- France 3, les émissions en langue bretonne (replay)
- Brezhoweb <https://www.brezhoweb.bzh/>
- Musée de Bretagne, Les champs libres, Rennes
<https://www.musee-bretagne.fr/langues/bzh/kelennerien/>

D - Cultures actuelles

Concours de chants et musiques traditionnelles :
Concours interlycées de musiques traditionnelles, Kan ar bobl (chant, musique et déclamation),
Les sonneurs de Gourin (danse et musique), concours des bagadoù (Sonerion), concours des cercles celtiques (Kenleur) ...
Fest-noz et fest-deiz :
Site tamm kreizh <https://www.tamm-kreiz.bzh/festnoz>
Festival Yaouank, Rennes
Festivals :
Festival de Cornouaille de Quimper, festival interceltique de Lorient, festival du bout du monde de Crozon, les vieilles charrues de Carhaix, les transmuscals de Rennes, ...
Fêtes :
Les gras de Douarnenez, fêtes maritimes (semaine du Golfe, Brest...) ...

Patrimoine :

- L'inventaire du patrimoine culturel en Bretagne <https://patrimoine.bzh/>
- Patrimoine culturel immatériel en Bretagne <https://www.pci-bretagne.bzh/>

Sports et jeux :

- Jeux traditionnels : FALSAB
- Gouren : fédération de gouren, ti ar gouren Berrien
- Danses de Bretagne : Kenleur
- La Redadeg

Théâtre :

- Ar vro bagan <https://arvrobagan.bzh/fr/accueil/>
- C'hoariva, teatr brezhonek <https://www.teatr-brezhonek.bzh/>

Phonologie pour l'élève

Il s'agit pour l'élève de :

- Prendre conscience des régularités de la langue orale.
- Prendre conscience des variations phoniques et phonologiques dans les usages de la langue.
- Viser la fluidité, l'intelligibilité, la sécurité linguistique personnelle dans la production orale.

Il reconnaît et reproduit de manière intelligible les sons, l'accentuation, les rythmes et les courbes intonatives propres à la langue. Il perçoit et reproduit les phonèmes et phrasés spécifiques. Il restitue le phrasé d'un énoncé familier. Il repère et respecte l'accent tonique et les schémas intonatifs caractéristiques des différents types d'énoncés. Il fait le lien phonie/graphie dans ses régularités et repère les irrégularités.

Remarque :

Quelques relations graphies / phonies propres à la langue : c'h, z / zh / h, les voyelles nasalisées avec ñ, le graphème v [o / v / w] ...

Phonétique et phonologie pour l'enseignant

Extrait du B.O. Hors-série N°9 du 27/09/2007, p. 33

A - Accentuation

L'accent tonique est fortement marqué dans toute la zone bretonnante sauf dans le parler de Vannes où sa place est plus fluctuante.

a - Les monosyllabes

Mots ne portant pas l'accent :

- les articles définis et indéfinis sauf les indéfinis devant les substantifs monosyllabiques.

Par exemple : an den [ãn'dɛ:n] mais un den ['ɔndɛ:n].

- les adjectifs possessifs, les particules verbales a et e, les particules démonstratives -mañ et -se, les propositions da, war, gant, les conjonctions ha, met, pa, ma.

Dans les autres cas, les mots monosyllabiques peuvent être accentués.

Par exemple : ni zo o tont ['nizo o'tɪn]

b - Les polysyllabes

Les mots de plus d'une syllabe sont accentués sur l'avant-dernière syllabe, hormis en vannetais qui privilégie la dernière syllabe.

Par exemple : ar voger [ar'vo :gɛr], ar mogerioù [armo'gerju], ar c'helenner [arɣe'lenɛr], ar gelennerien [arɣele'nerjɛn]

L'accent tonique porte partout sur la dernière syllabe dans les cas suivants :

- conjugaison : emañ et ses formes conjuguées. Les formes conjuguées ci-après de la préposition gant / get : ganin [ga'nin], ganit [ga'nit], ganeomp, ganeoc'h.
- substantifs : amann, itron, pemoc'h, kreisteiz, hanternoz...
- adverbes et prépositions : abred, avat, bennak, diabarzh, diavaez, dija, dilun, dimeurzh, dindan, diouzhtu, dirak, disul, ebet, etre, evit, gwezhall / gwechall, kenavo, netra, ouzhpenn, pegeit, pelec'h, penaos, perak, peseurt, warc'hoazh...
- noms de lieux : Karaez, Kastellin, Kimerc'h, Mespaul, Plougin, Kerlaz, Lanneur...
- noms de personnes : Katell...

c - La suffixation

Lorsqu'un suffixe (pluriel, infinitif, féminin, etc.) est ajouté à un mot se terminant par une voyelle, veiller à faire porter l'accent tonique sur l'avant dernière syllabe.

Par exemple :

| | | | |
|-----|-----------------|-----------------|-----------|
| -où | c'hoari (sing.) | c'hoarioù (pl.) | [ywa'riu] |
| -añ | studi (subs.) | studiañ (v.) | [sty'diã] |
| -ez | ki (m.) | kiez (f.) | ['kiez] |

Certains suffixes se prononcent en deux voyelles.

Par exemple:

| | | | |
|-------|------------------------|--------------|---------------|
| -ied | biz (sing.) | bizied (pl.) | [bi'zièt] |
| -iezh | geografiezh | | [geogra'fiès] |
| -sion | (emprunts au français) | komision | [komi'siIn] |

B - Traitement des consonnes

a - Sonorisation des sourdes

Le phénomène de sonorisation n'apparaît pas à l'écrit mais on doit le réaliser à l'oral. Souvent, sous l'influence de l'écrit, les néo-bretonnants n'adoucisent pas les consonnes sourdes :

- entre voyelles, par exemple,

k-> g drouk eo ['drugè]

t-> d gwelet e vez ['gVèlèdè've]

- devant une consonne sonore, par exemple,

k-> g devant b ar park bihan [arparg'biãh]

s-> z devant d ul lapous du [ø'l'lapuz'dy]

Mais parfois la finale sourde peut provoquer le durcissement de l'initiale sonore suivante, par exemple : hent bras [hen'pra:s]

b - Assourdissement des sonores

Devant une consonne sourde, par exemple :

d-> t devant k ar c'hoad kaer [aryat'kaèr]

z-> s devant t ur c'hazh tev [Erya:s'tew]

En finale absolue, la finale devient sourde :

j-> ch al legumaj [al le'gymaH]

b-> p ma mab [ma'ma:p]

c - Longueur des voyelles

Sous l'accent tonique

- elles sont longues devant les consonnes voisées, exemple: godell [go:del]

- elles sont brèves devant les consonnes non voisées : exemple sakod ['sakot]

Grammaire pour l'élève

L'élève contrôle quelques structures et formes grammaticales simples appartenant à un répertoire mémorisé.

Le groupe verbal

le verbe

la construction des verbes

l'accord sujet verbe dont les formes personnelles verbales (en deus / he deus)...

l'expression du temps :

- présent (dans ses différentes formes) ; reconnaissance et utilisation de quelques expressions de la forme impersonnelle du présent en -er

- passé (passé composé, imparfait, plus-que-parfait); identification du passé simple des verbes de la narration

- futur (proche et lointain)

les auxiliaires (être, avoir, faire)

le complément

les modes (impératif, indicatif + utiliser quelques formes conditionnelles types)

l'utilisation du passif

Le nom et le groupe nominal

le nom

les pronoms dont les pronoms démonstratifs (hemañ, hennezh, homañ, honnezh)

le genre dont les marques du masculin et du féminin dans les noms (-ez), les numéraux (daou / div...)...

le nombre (dont la diversité des pluriels des noms ; -où, -ed, duels (daou-, div-), et pluriels irréguliers)

les déterminants dont les déterminants numéraux au masculin et au féminin (div, teir, peder...) et les marques démonstratives -mañ, -se, -hont

les articles

les possessifs

les démonstratifs

les quantifieurs

les principales prépositions (dont les formes conjuguées)

l'adjectif qualificatif (pas d'accord mais des mutations consonantiques parfois)

le génitif / complément du nom (chupenn Liza, dor ar c'hlas...)

les noms composés

quelques pronoms relatifs

le comparatif

le diminutif en -ig

les adverbes dont les adverbes de lieu (amañ, aze, ahont...)

La phrase

Les types et formes de phrases :

déclaratives, interrogatives, exclamatives, impératives, affirmatives, négatives

La syntaxe élémentaire de la phrase simple :

ordre des mots

place du verbe

Énoncés dits « complexes » avec connecteurs

subordination (quelques subordonnants comme « parce que » etc)

coordination (quelques mots de liaison comme « et », « ou », « mais » etc)

relatifs

Syntaxe et morphosyntaxe pour l'enseignant

Extrait du B.O. Hors-série N°9 du 27/09/2007, p. 33-34

A - La phrase

L'élément qui apporte la nouveauté est essentiel ; quelles que soient sa nature et sa fonction, il est placé en tête de la phrase et en détermine la morphologie.

Par exemple :

Ur c'hazh (COD) a welan.

Warc'hoazh (adv.) e teuin.

Dans la phrase déclarative, le verbe se place généralement en deuxième position après le sujet, le complément circonstanciel, ou le complément d'objet.

Par exemple:

Ar c'hazh a lip e bav (S, V, COD);

Laezh a evan bemdez (COD, forme verbale 1^{ère} personne du singulier, adverbe) ;

Alies e lip ar c'hazh e bav (adv., V, S, COD).

Le breton a une forte propension à utiliser la voix passive.

Par exemple:

Debret eo bet al logodenn gant ar c'hazh.

B - Le verbe

- La forme infinitive des verbes peut également être utilisée comme nom commun.

Par exemple: lenn (inf.); al lenn (subst.).

Le breton utilise trois auxiliaires de conjugaison : ober (faire), kaout / endevout (avoir), bezañ / bout (être, avec parfois le sens d' « avoir » en français) et des verbes irréguliers : mont, dont, gouzout.

La conjugaison impersonnelle est une spécificité de la langue bretonne ; correspondant au pronom indéfini français « on », elle est distincte de la troisième personne du singulier.

Par exemple :

Ar gazetenn a lenner bemdez.

Parmi les deux formes de conditionnel, l'une indique le potentiel, l'autre l'irréel.

Par exemple : me a garfe (pot.) ; me a garje (irr.).

C - Le groupe nominal

Diminutif en -ig : un tamm ---> un tammig

Complexité du pluriel des noms :

- diversité des suffixes : -où, -ioù, -eier, -i, -ed, -ien

- collectif/singulatif : logod ---> logodenn

- duel : lagad ---> daoulagad

- pluriel interne

sans terminaison : yar ---> yer

avec terminaison : karr ---> kirri, bazh ---> bizhier

- pluriels particuliers : marc'h ---> kezeg, buoc'h ---> saout, den ---> tud

Absence d'article indéfini devant un nom pluriel.

Par exemple: un daol ---> taolioù

Complément du nom : absence d'article devant le nom complété.
Par exemple : milin ar roz

D. Les mutations consonantiques

Le phénomène de mutations consonantiques utilisé en breton est un trait commun à toutes les langues celtiques. Elles se produisent dans divers cas, peuvent être porteuses de sens, avoir une valeur de marqueur distinctif.

Par exemple :

Mamm ---> e vamm / he mamm ; kador/bras ---> ar gador vras.

On veillera à la réalisation de certaines mutations « non écrites ».

Par exemple, après l'article, l'initiale [s] mute en [z] phonétiquement :

soubenn [s] ---> ar soubenn [z] ; saout [s] ---> ar saout [z].

AR C'HEMMADURIOÙ – LES MUTATIONS

| | | | | | | | |
|--|----------|------------|---|--|------------|--|----------|
| Mutations spirantes Après : AM : (à) mon, ma, mes EM : (dans) mon ma, mes HE : son, sa, ses (à elle) HON : notre, nos (en Trégor MA : mon, ma, mes seulement) O : leur, leurs TRI, TEIR, PEVAR, PEDER, NAV : 3, 4, 9 | | | Mutations renforçantes Après : AZ : (à) ton, ta, tes EZ : (dans) ton, ta, tes HO : votre, vos | | | Mutations mixtes Après : E : particule verbale MA : si (conjonction) O : particule verbale | |
| 1ère série | | | 2ème série | | | | |
| F | Z | C'H | P | T | K | Kw-Kou | |
| ↑ | ↑ | ↑ | ↑ | ↑↑ | ↑ | ↑ | |
| P | T | K | B | D | G | Gou / Gw | M |
| ↓ | ↓ | ↓ | ↓↓ | ↓ | ↓↓ | ↓↓ | ↓↓ |
| B | D | G | V | Z | C'H | OU / W | V |
| Mutations adoucissantes I) Dans l'adjectif épithète (et substantivé) 1ère série (P/T/K) - Après les noms fém. sing. terminés par une voyelle ou l/m/n/r. - Après les noms de personnes masc. plur. terminés par une voyelle ou l/m/n/r. 2ème série (B/D/G/Gou-Gw/M) - Après tous les noms fém. sing. - Après tous les noms de personnes masc. plur. | | | | III) Après les mots suivants : A : préposition / particule verbale ; DA : préposition / déterminant possessif (ton, ta, tes) ; DAOU, DIV : 2 ; DINDAN : sous ; DRE : par ; E : déterminant possessif (son, sa, ses à lui) ; EN EM : se ; HOLL : tout ; NA : particule verbale négative (impératif) ; NE : particule verbale négative ; PA : quand, si ; PE : ou, quel ; RA : particule verbale (souhait / ordre) ; RE : trop / supplément du nom (ceux / celles) ; UNAN : 1 ; (féminin) ; WAR : sur. IV) Après certains préfixes comme : GWIR-, GWALL-, FALL-, EM-, DAM-, V) Dans la langue courante, à la place de la mutation spirantes, après les nombres : TRI, TEIR, PEVAR, PEDER, NAV. | | | |
| * Mutation incomplète [K → C'H] après : - Les articles AR, UR, & ER dans les noms masc. sing. et tous les noms plur., sauf les noms de personnes masc. plur. - HOR : notre, nos en dehors du Trégor - DAOU dans KANT en dehors du Vannetais | | | | ** Mutation incomplète [D → N] : Après l'article dans les noms fém. sing. (seulement en Vannetais, excepté "dor, an nor"). | | | |

Yann Envel KERVOAS 2024 - CC-BY-NC-SA

Le breton de l'enseignant : points de vigilance

- Maîtrise des paradigmes du verbe « être » : eo/eus/zo/emañ
- Différence entre « em eus » et « em boa » dans les temps composés (passé fini et précis)
- Utilisation en breton des formes d'habitudes « vez, en devez, am bez ... »
- Utilisation de la voix passive et de la forme impersonnelle : ...vez gwelet / ...weler
- Utilisation de tournures idiomatiques (constructions spécifiques, expressions imagées)
- Maîtrise des phrases complexes
- Mutations consonantiques
- Respect de la syntaxe spécifique du breton (place du verbe...)